

radt nála vissza, melynek következtében szavai úgy hangzottak, mintha valahonnan a távolból jönnének. Teljesen el volt mérülve saját gondolatában.

— Tehát látta Öt? — kérde.
Gyula is saját, egészen más gondolatával volt elfoglalva:

— Kité? — kérde tőle értetlenül.
Ez a kité? úgy hatott Amadéra, mint egy Istenkáromlás. Szerényen, szabatosan tette föl a kérdést:

— Azt hittem, hogy most jött ki a Vatikánból.

— Ugy van. Bocsásson meg: már el is felejtettem... Ha Ön tudná, hogy mi ért az imént!

Szemei fénylettek; az ember azt hitte volna, hogy kibújik a bőréből, felrobban, vagy elszáll tüstént...

— Nagyon szépen kérem, — könyörgött Fleurissoire, — mondja ezt majd el később; most azonban beszéljen a kihallgatásról. Anynyira türelmetlenül várom, hogy megtudjam...

— Érdeklí?
— Nemsokára meg fogja tudni, hogy mennyire érdekel. Beszéljen, beszéljen!

— Nos tehát, — fogott bele Gyula s beleszólt Fleurissoireba, elindult vele a város felé. — Talán értesült róla, mennyire sajnárú helyzetben maradt Anthimeunk megterése után. Még most is hiába várja azt, a mit az Egyház ellenszolgáltatásul annak, a mitől megfosztották a szabadkőművesek, neki megígért. Anthimeot kijátszották, ezt el kell ismerni...

Edes barátom, úgy foghatja fel ezt az ő kalandját, a hogy akarja: én a magam részéről csunya becsapásnak tartom. Nélküle azonban én talán nem látnék olyan tisztán ebben a dologban, a mi bennünket ma foglalkoztat s a mit sietve közölni akarnék Önrel. Ime tehát: egy következtetésnyi tény! a mi nagy szó... Bizonyos, hogy ez a látszólagos következtetés valami finom és titkos összefüggést leplez el. Fontos csak az, hogy nem valami egyszerű érdek, vagy a hogy rendesen mondani szokás, nem valami önző érdek készíti cselekvésre.

— Nem tudom pontosan követni okoskodását, — jegyezte meg Amadé.

— Igaz, bocsásson meg: megint eltértem a kihallgatástól. Elhatároztam tehát, hogy kezembe veszem Anthime ügyét... Edes barátom, ha maga látta volna az ő lakásukat Milanóban! — Nem maradhat itten, ezt mondtam neki azonnal. Hát még az a szegény Veronika! Anthime azonban egészen szentté, vagy koldus barátta lett. Még azt sem engedi meg, hogy sajnálkozzék fölőtte az ember és különösen haragszik, ha valaki a papságot vádolja! — Edes barátom, — mondtam neki, — elfogadom, hogy a főpapság nem bűnös az Ön ügyében, az esetben azonban legalább is nincsen kellőképp tájékozottatva. Engedje meg, hogy tájékoztassam.

— Azt hittem, hogy Pazzi biboros, — bártorkodott beleszólni Fleurissoire.

— Igaz. Az a közbenjárás azonban nem sikerült. Ezek a magas egyházi méltóságok mind félnek az ügybe belebocsátkozni. Olyan valakire volt szükség, a ki nincs belekeverve a dologba, mint például én. Mert bámulatos, mily különös módon jönnek létre a felfedezések, még pedig a legfontosabb felfedezések! Az embernek valami hirtelen ihletre kell gondolnia, pedig a gondolat tulajdonképpen folyton az illető tárgy körül forgott. Így én már régóta nyugtalanokodtam személyeimnek egyrészt túlságos logikája, másrészt pedig elégtelen meghatározottsága miatt.

— Attól tartok, — jegyezte meg halkan Amadé, — hogy Ön megint eltávolodik a tárgytól.

— Egyáltalán nem, — felelé Gyula, — Ön az, a ki nem követi gondolataimat. Elhatároztam tehát, hogy magának Szent Atyánknak adom át a kérvényt s ezt akarom elvinni ma reggel.

— Tehát? Mondja gyorsan: látta Öt?
— Kedves Amadém, hogyha minduntalan félbeszakít... De megmondhatom: nem is képzelem az ember, hogy milyen nehéz meglátni Öt.

— Lehetetlen! — kiáltott fel Amadé.
— Tetszik?
— Mindjárt meg fogom magyarázni.
— Először is teljesen le kellett mondanom arról, hogy átadjam neki a kérvényt. Pedig kezembem fogtam; illendően kiállított papírtekerces volt ez: azonban már a második várószobában (vagy a harmadikban, most már nem emlékszem tisztán) egy magas ficzkó, ki feketébe és vörösbé volt öltözve, udvariasan elvette tőlem.

Amadé halkán fel-felnevetett, mint a ki tud valamit.

A következő előszobában elvették tőlem a kalapomat s egy asztalra helyezték. Az ötödik vagy hatodikban, hol hosszú ideig várakoztam két hölgy és három főpap társaságában, egy kamarás jött hozzám és bevezetett a szomszédos terembe. Itt végre megjelenhettem a Szent Atya előtt (a mennyire láthattam: magas trónuson ült, melyet hatalmas mennyezet borított) s felszólított, hogy vessem a földre magam, a mit azonnal megtettem, úgy, hogy attól kezdve többé nem álltam.

(Folytatása következik.)

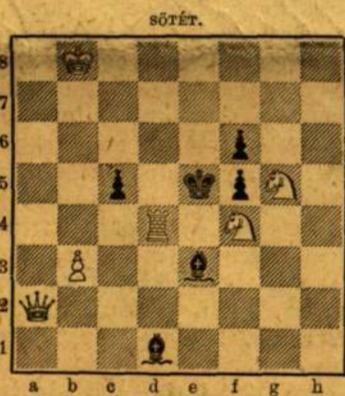
HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: *Kammerer Ernő* miniszteri tanácsos, a Szépművészeti Múzeum volt igazgatója, 64 éves korában, Koppány-Szántón. — *Id. Schmidt Lajos*, a veszprémi püspökség nyug. jószágkormányzója, 65-ik évében, Budapesten. — Szamosújvár-németi *Dániel János*, 69 éves korában, Ó-Lécezen. — *Sipos Sándor* hírlapíró, 72 éves korában, Budapesten.

— *Özv. Szederkényi Nándorné*, szül. *Oroszy Ida*, 70 éves korában, Budapesten. — *Özv. Brzuska Jánosné*, Budapesten.

SAKKJÁTÉK.

3160. számú feladvány K. Fritsch-től.

Világos indul és a második lépésre mattot ad.

- A 3155. számú feladvány megfejtése. Hb7-d8.
- A 3156. számú feladvány megfejtése. Ke9!
- A 3157. számú feladvány megfejtése. Va4.
- A 3158. számú feladvány megfejtése. Hd1.
- A 3159. számú feladvány megfejtése. Vb7.

KÉPTALÁNY.

A Vasárnapi Ujság 9-ik számában megjelent képtalány megfejtése: *Hullatja levelét az idő vén fája.*

Felolós szerkesztő: **HOITSY PÁL.**

Szerkesztőségi iroda: IV., Vármegye-utca 11. Lapkiadó tulajdonos: Franklin-Társulat IV., Egyetem-u. 4.

Franklin-Társulat nyomdája (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.).

Bélyeggyűjtőkkel
csereleek, adok debreceni Zóna I. és II. kibocsájtást, különlegességeket is.
SPRINGER J., Debrecen, Fő-u. 38. sz.

LOHR MÁRIA (KRONFUSZ)
A főváros első és legrégebbi csipketisztító, vegytisztító és kelmeftestő gyári intézete.
Gyár és főüzlet: VIII., Baross-u. 85.
Fűtők: II., Fő-utca 27. IV., Eszki-út 6. Kelekmélt-utca 14. V. Harmad-utca 4. VI. Teréz-körút 39. Andrássy-út 16. VIII., József-körút 2.

Rézgálicz legprimább, sötétkék, kristályos, 1 kg. — 40 K
Raffia, legprimább, 1 kg. — 60 K
Vörösréz Vermorel-rendszer, permetező 2000 K
Vörösrézből készült mosóüstök nagy választékban
SZONTÁGH PÁL rézarúgyár
Budapest, IX., Üllői-út 19.

Koksz fűtési, ipari, gazdasági és kovácsolási célokra a pestszentlőrinczi (Csédy-féle) telepről, azonnal szállítható vagon- vagy teljes fuvaráttelekben. Tanácsos a téli szükségletet mielőbb fedezni!

Pestszentlőrinczi Koksztermelő Vállalat
Budapest, V., Rudolf-tér 5. * Tel. 115-27.

KERESZTÉNY FORGALMI IRODA
Budapest, IX., Ráday-utca 16.
Birtokokat, telkeket, házakat, villákat, üzleteket adunk-vevünk és közvetítünk. Bank- és értéktársaság bizományi ügyeket kötünk és lebonyolítunk. Hirdetéseket gyűjtünk és terjesztünk. Kereskedelmi tudakozódó. Export-import.

A JÓ PAJTÁS
BENEDEK ELEK GYERMEKUJSÁGA
két nagyobb elbeszéléssel indul az új esztendőben.
Az egyik: *Rókné ömítősága* a forradalom alatt, a másik: *A munka hese*. Amazt *Benedek Elek*, emezt *Lampérth Géza* írta.
Szívet-lelket nemesítő történetek, mesék, versek, ismeretgazdagító olvasmányok valóságos kincsesháza a Jó Pajtás.
Rendes munkatársai: *Váradi Antal, Vargha Gyula, Lampérth Géza, Feleki Sándor, Kürthy Emil, Anar Gyula, Mihályffy Fái Lenke, Berényi Lászlóné, Tábori Kornél, Csánády Sándor, Kozma Imre, Székely Nándor, Benedek János* stb.
Állandóan közöl a régi nagy magyar és idegen költőktől a gyermekifjúságnak való költeményeket.
A JÓ PAJTÁS-t a Franklin-Társulat (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.) adja ki.
Előfizetési ára negyedévre 10 korona. Egyes szám ára egy korona. Műlatványszámot kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal.

Hirdessen
lapunkban
és tőkée gyarapszik!

17. SZÁM. 1920. (67. ÉVFOLYAM.)
Szerkesztő: **HOITSY PÁL**
BUDAPEST, SZEPTEMBER 15.
Szerkesztőségi iroda: IV., Vármegye-utca 11. Előfizetési ára: a július-szeptemberi évnegyedre 20 korona. Kalföldi előfizetésekhöz a postailag megállapított viteldij is esatolandó.
Kiadóhivatal: IV., Egyetem-utca 4. Megjelenik havonta kétszer. — Egyes szám ára 3 korona.

KELETI DÉNES, A MÁV. ELNÖKIGAZGATÓJA ÜDVÖZLI A KORMÁNYZÓT.
A ROMÁNOK ÁLTAL ELPUSZTÍTOTT SZENTES-CSONGRÁDI VASUTI HID FELAVATÁSA.

KATICZABOGÁR

REGÉNY. — IRTA HAVAS ALISZ.

(Folytatás.)

XVIII.

Másnap semmire sem figyelt Kató az iskolában, folyton váltakozott benne kétféle elhatározás, az áprilisi idő bizonytalansága, nyugtalansága tobzódott a lelkében. Alig várta a tanítás végét. Szerencsére épp szabad délutánjuk volt. Ebédnél keveset evett, hallgatag volt s aztán sietett az asztalához s írni kezdett:

„Én édes Bélám! Mindig valami nagyot vártam az élettől, fenségeset, a mit csodálatok, a miért rajonghatok egész lelkem lángjával. És megtaláltam egy ember szilárd-ságában, egy emberben, a kinek komoly tudása van és mély gondolatai, és őh boldogság! a ki kézen fog és vezet tanítgatva, az élet mélyeséget értelmével? Annak is, a ki lehető legesőndesebben élt?
Ej, komoly, egészen komoly levelet fog írni Bélának, hiszen nem csekélység az, a miről itt szó van. Ebbe a szobáckába hoztintát, papírt, hogy ne zavarja senki s ha kész a levél, aligha állja meg, hogy Évának meg ne mutassa. Hisz Éva titoktartó, értelmes és szerető szívű, csak jó, ha látja.
Most már nem ömlöttem úgy tolláról a sorok, mint előbb, most kínlódom, mert úgy, de úgy kívánta, hogy az legyen a levelében, a mi a lelkében. Egészen benne legyen.
„Édes Béla! Egyszer már kiolvastam a lelkéből, hogy engem nem az élet szánt Magának, csak a pillanat. Talán az a pillanat, a melyben az én érzésem átsügarzott Magába és valami különös csodás folytán azt hitte, hogy idegen eredetű az az érzés, nem Magában gyökerezik. Aztán megmondtam, hogy megérttem s a megértés olyan jól esett Magának, hogy újra kezdődött minden. Szédülök, ha elgondolom, hányféle érzés, milyen különböző világokból érkezett érzés öltetheti fel a szerelem, az egy életre szóló szerelem álarozatát. Miért? Talán az érzések is göröcsönszerűen ragaszkodnak ahhoz, hogy élhessenek s mindent elkövetnek e célból? Nem akarom, hogy czinkostársra legyek egy ilyen erőszakos, önző érzésnek. Azt akarom, hogy jöjjön tisztába önmagával és legyen boldog. Mert én, azt mondják, azért, mert fiatal vagyok, mostanában hiszem, hogy van boldogság, legalább a rátermettek számára. S mindenkire a maga boldogsága vár, az, a mely önmagának leginkább megfelel. A Maga boldogsága Béla, az legyen, hogy találja meg a Magához méltót, Magához illőt. Az enyém az lesz, hogy siettem az önmagával való tisztábbajóvést, lefejttem a szívéről az élsőködő ál-érezést és hozzásegíttem ahhoz, a kihez ugyan nekünk is eltalálna, de az én boldogságomért kell, hogy én segítsem. Nemcsak Magát, őt is szeretem, bár egészen másképpen s kicsit kevésbé, mint Magát, de így is nagyon. Az ő boldogságát is kívánom, már akkor kívántam, mikor Magát nem is ismertem. Így hát ne töprengjen azon, hogy melyiket szereti, ha a szíve mélyén biztos hang mondja, hogy őt, ne keressen velem szemben módokat és indokolásokat, elég, ha egy búcsúpillantást vet rám, de ne szántakozót, csak ezt ne! Hiszen én teszem kezébe az ő kezét. Tudja, vannak, a kik öregben születnek. Sokáig titkolják, de egyszer csak kisuül. S én most érzem, hogy ősz a hajam és békés öreg derű van az arcomon, össze tudnék mosolyogni az édes anyjával, csak mégis, az enyém kissé szomorúbb mosoly...
Nem tehetett róla, hirtelen rá kellett borulnia a zongorára és zokognia kellett... Felijedt, mikor az ajtó nyílt. Éva jött. Kató mosolyogni próbált, de megvonaglott s elgömbült a szája.
— Mindenütt kereslek, Kató. Mért sirsz?
— Mert olyan közönséges, gyenge vagyok. Olvasd és mondd meg őszintén...
Éva elé tolt a levelet. Éva elolvasta és ilyesmi kezdte, hogy a könnyeit. Aztán ránézett Katóra.
— Ne küldd el.

Mikor ezt az utolsó mondatot leírta, már tudta, hogy nem küldi el ezt a levelet. Összetépte és másikat kezdett.

„Édes Béla! Szeretném, ha erős, változhatatlan volna az az érzés, mely bennem olyan forró életkedvet pezsdített meg, bennem, akit már annyira átjárt a szomorúság. De nem ez a fő, hanem, hogy az érzés Magának is kedves — volt. Ha már nem az, Béla! ha már nem szeret! akkor menjen! Menjen oda, ahol a boldogságot képzeli, ahol a boldogság várja, hiszen ez az egyetlen kötelessége velem szemben, hogy boldog legyen. Béla! Béla! Maga arra termett, hogy boldog legyen, őh ha úgy tudna szeretni engem, hogy ez boldogítsa. Nem, mintha én bennem volna meg ez az erő, a Maga boldogítására képes jelentékeny, változatos, temperamentumos, valódi nőies egyéniség, a ki mellett Maga érdekes, forró életet talál és azért folyton megy, meg előre azon az úton, melyen annyit várnak Magától: a tudományén. Nem, én egy kis szürke, jelentéktelen, szentimentális lány vagyok, a kiből, nem lehet tudni, lesz-e valami, a ki csak egyet tud: szeretni és csak egyet tud szeretni és az Maga, a kit csak úgy tehetek boldoggá én, ha a saját, irántam való érzése, a saját érzésének hatalma teheti boldoggá. Ha nem, akkor hagyjon el engem, ne maradjon pusztán a jellem kérdése miatt...
— Ej, ez is rossz, gondolta Kató s szinte gyűlölte saját szavait, a miért azok oly kevésbé fejezték ki azt, amit ő mondani akart. Abba is hagyta, ment és hallgatta Péchy Sári lecke-mondását, de elkalandozott az esze, olvasni akart, de nem tudott. Elment egy kis zongoraszobába, hogy ne közeledjenek hozzá a lányok s álmódzott. Beleálmodta magát abba, hogy Zsuzsa jelenete nem volt valóság, csak lázhatóság rémlátása...
Aztán... szeretne volna még egyszer megcsókolni Bélát, végigsimítani a homlokán egyszer, utóljára... az ő keze Kató haján pihenne és valami nagyon szerető szóra nyílnék az ajka s abban a percben Kató eltűnnék, semmibe tűnnék, de úgy, mintha sohasem lett volna, úgy, hogy a szülei és

az öcsi emlékezetéből is hirtelen kivészne, hogy ne fájjon nekik, mint a hogy nem fáj a sohaj, ha elröppent, nem fáj a távoli dal, ha elhangzott, nem a falra vetődött szivar-vány, a kősa illat, ha nincs többé. Milliő, meg milliő halk, de nekünk kedves valami hal meg minden pillanatban, de nem fáj nekünk, mert az emlékezetünkben is kihál. Miért kell az embernek olyan feltűnést kelteni megsemmisülésével? Annak is, a ki a lehető legesőndesebben élt?

— Miért?
— Mert nem igaz.
— De igaz.
— Nem igaz. Olyan, mint egy szép iskolai dolgozat, olyan... olyan kigondolt. Igaz ennyi: Béla, halálosan szeretem Magát. Ez, a mit írtál: nem igaz...
— Ha te is ennyire nem érted, Éva...
— Akkor hogy értené ő? Én nem tudom, hogy veszik az ilyet a férfiak. Ha nem szeret már, akkor talán kap rajta, hogy téged így tehet boldoggá, hogy nem szeret... De ha még egy kicsit legalább... Találkoznod kell vele, Kató.
— Hiszen találkozom. Megírtam Zsuzsának.
— Oh, ha én volnék a helyedben, akkor ezen a találkozáson mindent elkövetnék... hogy mit, azt nem is sejtem... azt hiszem, az úgy jön.
— De Éva! Én nem tudom őt boldogítani, csak szeretni tudom az unalomig... De olyan változó, olyan kaprázható érdekes lenni, mint Zsuzsa... Pillanat alatt mindig megmondolni, hogy milyen legyen, hogy tetszhessem neki... én azt nem tudom. Zsuzsa a nagystilű... talán engem is azért vonz...
— Nem tudom... mindketten olyan borzasztó szenvedélyesek vagytok, csak ő rajta az rögtön meglátszik, te rajtad nem. A mennyivel a te szenvedélyed mélyebb, annyival az övé, tudod, mutatósabb. A mennyire nyíltan beszélés te Bélával, annyira megmondolja ő, hogy kinek mennyit mondjon.
— Oh, ő nagyon őszinte.
— Lehet... másban. De Bélával... különben én nem tudom és lehet, hogy a tanácsom is rossz. Tedd a levéllel, a mint gondold.

— Nem, igazad van. Nem küldöm el. Nagyon mesterkéltnek látszik.

XIX.

Zsuzsa bejött Katóért, Béla kint várta őket. Hármában mentek. Beszéltek a nagy bárlóról, melyen Zsuzsa, a mennyire a feszes szertartások engedték, jól mulattott. S melyen Béla végig kitartott, bár keveset táncolt. Aztán Zsuzsa az intézet iránt érdeklődött, Kató elbeszélte néhány epizódot a vidámak közül. Zsuzsa és Béla össze-összenéztek s ez az összenézésük azt mondta: milyen kedves! Megérkeztek. Kósnét és Aranyossynét együtt találták, Aranyossyné sohasem tudta olyan közvetlen melegséggel fogadni Katót, mint Kósné, nem tudta, miről kezdjen beszélni a komoly gyermekkel, a kinek egyénisége nagyon idegen, messzeeső volt tőle. S Kató érzett valamit ebből és minden igyekezete arra irányult, hogy alkalmatlanságot ne okozzon a néniének. Kósnéval másképpen volt. Meleg bizalommal nézett rá, mintha régi-régi ismerős lenne. Talán azért, mert a kis öcsését ismerte, szerette.

— Lementek a társalgóba, Zsuzsa megmutatta az új kottáit. Éneklni kezdett, Kató kísérette. Kós Zsuzsával szemben a zongora másik oldalán állt, a zongora párkányára könykölt, közben egyszer-egyszer forgatta a lapokat, máskor megfeledezett erről. Kató nem fogta még el sem szerelmes, sem közbömbös tekintetét. Nem érezte a meleget maga felé áramlani, mint azelőtt, de azt sem érezte, hogy Zsuzsa felé tört volna Kós vágyakozása. Teljes bizonytalanságban lebegett. Csak azt hallotta, hogy a Zsuzsa hangja most jóval teltebb, tartalmasabb zengésű, simább, asszonyosabb, mint azelőtt s ezt nem tulajdoníthatta egészen a zene-leckés-

akkor, mikor Kós a négy hét hosszúságát kezdte emlegetni, hogy nemcsak Katót, hanem Kóst is zavarba hozta; de az ő zavarra gyorsan elmúlt. Nézte Zsuzsa szép alakját, a míg láthatta, aztán átlát a diványra. Kató a divány sarkába húzódtott és nagyon dobogott a szíve. Arra gondolt, hogy most mindent el kellene mondania, hiszen tartoznék is ezzel Bélának, hiszen olyan bizalmasan voltak. Különös, kellemetlen érzéseket futtatott körbe az izgalom szíve táján. Villámgyorsan átgondolta a három pillantást, a melyet Kós Zsuzsa cipőjére vetett, Zsuzsa szemébe mélyesztett és a melylyel Zsuzsát kikísérte. Miért is jöttem ide? — gondolta ugyanakkor, — szenvedélyes megbánással. Pedig épp azért jött ide, hogy tisztán láthasson.

A férfi észrevette, hogy a kis lány halvány, elhúzódo s hogy égő szomorúsággal tekint rá s azt hitte, hogy meg kell vigasztalnia. Magához vonta, de Kató kisiklott és két kezébe fogta Kós jobbkezetét és halkan, de határozottan szólt meg: — Nem, Béla. Ugy látszik, még nincs tisztában önmagával. De én már látom, hogy mennyire egymásként szánta magukat az élet. Hogy ezt eddig nem vettem észre! De megnyugtató, hogy így egymásra találtak.

— Kik?
— Miért kérde, mikor úgyis tudja?

— No, csak beszéljessenek, — szólt négy hét előtt használt pártfogó hangján, — kis elintéznivalóm van. Hamarosan itt leszek. Olyan feltűnő volt ez a jóakaró távozás

nek, mert úgy érezte, hogy ha ő kezdene éneklni, az ő hangjával is ilyen változás történnék most. Mikor befejezték a dalt, Kató fölnézett. Igyekezett egy képen látni a zongora két oldalát s befelé sóhajtott: Szép, összeillő pár.

Annak az ablaknak közelében, mely mellett a nagy páma volt, kis asztal, két karosszék s egy nagy divány állott. Zsuzsa a diványra ült s Katót maga mellé vonta. Beszélgettek. Kató szeme Zsuzsa szép cipőjére tévedt s a finom színű fátvolharisnyára, melyből elég sokat látottott a kissé különös, csinos, puha-anyagu ruha. A maga cipőjére gondolt Kató, melyet már eléggé kitaposott eredeti formájából. Eddig sohse jutott még eszébe, most lopva rápillantott a maga cipőjére, de elrejtelte az összehasonlítást, hirtelen fölvetette a szemét s Kós ugyanakkor hirtelen elkapta tekintetét a Zsuzsa lábáról.

— Mondja Béla, sokat dolgozik mostanában? Rossz bórben van... Nem találod, Katikám?

— Nem, nem vettem észre, — felelt Kató, aggodón vizsgálva Kóst.

— Én úgy látom napok óta. Az este, mikor már lefeküdtem, mind ezen tűnődtem s e miatt aztán Magáról is álmódtam.

— Vajjon mit álmódhatott rólam? — kérdezte a férfi és a szemében megcsillant az a meleg fény, melyről Kató már tudta, mit jelent s most is megdobbantotta a szívét, de most a rémület dobbanása volt az.

— Azt álmódtam, hogy tűz ütött ki itt a penzióban s az anyám húzott magával a lépcső felé, de én kirántottam a kezemet, berontottam magukhoz s az ajtónál összeközttem Magával, mert épen ki akart rohanni...
— És?
— Kérdezte Kós.
— Akkor felébredtem.

— Kár, — mondta a férfi és újra megcsillant a szemében az a valami és Kató szíve újra megdobbant.

— Ugy-e nem illik éppen akkor ébredni, mikor legérdekesebb lenne az álom? — kérdezte Kós Katóhoz fordulva s képzeldés volt vagy valóság, a míg Katóra nézett, az a meleg fény lassan kihűnyt.

— Nem, nem illik, — felelte a leány oly idegenszerű hangon, hogy Zsuzsa meglepetten pillantott rá.

— Hát Kató, — szólt újra Kós, — ezennél ne tegyen rossz fát a tüzre, mert nem várhatunk mindig négy hétig arra, hogy lássuk. Nagyon hosszú volt ez az idő... Zsuzsa felállt.

— No, csak beszéljessenek, — szólt négy hét előtt használt pártfogó hangján, — kis elintéznivalóm van. Hamarosan itt leszek. Olyan feltűnő volt ez a jóakaró távozás

HORTHY KORMÁNYZÓ ÉS JÓZSEF FŐHERCEG A LUDOVIKA TISZTAVATÁSÁN.

akkor, mikor Kós a négy hét hosszúságát kezdte emlegetni, hogy nemcsak Katót, hanem Kóst is zavarba hozta; de az ő zavarra gyorsan elmúlt. Nézte Zsuzsa szép alakját, a míg láthatta, aztán átlát a diványra. Kató a divány sarkába húzódtott és nagyon dobogott a szíve. Arra gondolt, hogy most mindent el kellene mondania, hiszen tartoznék is ezzel Bélának, hiszen olyan bizalmasan voltak. Különös, kellemetlen érzéseket futtatott körbe az izgalom szíve táján. Villámgyorsan átgondolta a három pillantást, a melyet Kós Zsuzsa cipőjére vetett, Zsuzsa szemébe mélyesztett és a melylyel Zsuzsát kikísérte. Miért is jöttem ide? — gondolta ugyanakkor, — szenvedélyes megbánással. Pedig épp azért jött ide, hogy tisztán láthasson.

A férfi észrevette, hogy a kis lány halvány, elhúzódo s hogy égő szomorúsággal tekint rá s azt hitte, hogy meg kell vigasztalnia. Magához vonta, de Kató kisiklott és két kezébe fogta Kós jobbkezetét és halkan, de határozottan szólt meg: — Nem, Béla. Ugy látszik, még nincs tisztában önmagával. De én már látom, hogy mennyire egymásként szánta magukat az élet. Hogy ezt eddig nem vettem észre! De megnyugtató, hogy így egymásra találtak.

— Kik?
— Miért kérde, mikor úgyis tudja?

— No, csak beszéljessenek, — szólt négy hét előtt használt pártfogó hangján, — kis elintéznivalóm van. Hamarosan itt leszek. Olyan feltűnő volt ez a jóakaró távozás

A LUDOVIKÁBÓL MOST KIKERÜLT ÚJDONSÜLT HADNAGYOK.

Kató elengedte a férfi kezét.
— Igaz, tudom, — mondta Kós lassan és egyik karjával térdére könykölt s az állát tenyerébe hajtotta.

— Nekem mindketten kedvesek.
— De Kató, nem tudom, mivel árulhattam el azt, a miben még én sem vagyok bizonyos. Igaz, Zsuzsa az utóbbi időben akaratom ellenére nagyon foglalkoztatott. De Maga az okos, intelligens kis Katóm, a ki a lelkemben olvas. Hisz éppen most megint...
— Igen, azt hiszem, értem Magát s éppen azért mondom, hogy a mi volt... álom volt. Már értem... Nem az intelligencia, nem a lélekben olvasás... nem az érzések... titkos... finomsága (ezt a két szót nagyon halkán és félénken mondta), nem ez kell, hanem a bátor életakarat, az erő, a csupa-élet természet kell, hogy igazi szerelem legyen...
— S a Magáé, gyermek, nem az igazi? Ez az első inkább álomszerű volt? Nem tudtam Magában felébredni az igazi szerelmet, a mely csupa bátorság, akarat, csupa élet?

Kató meglepetten nézett Kósra. Mert azt ragadta ki beszédéből a férfi, a mit önvédelmül használhatott, talán önmaga előtt.
— Így van? Így kell lennie, erre vall, hogy így lemond rólam, nem tartotta szükségessé, hogy küzdjön. Ha idősebb volna, akkor ez egyszerűen arra vallana, hogy nem szeret eléggé. De hiszen félig még gyermek. Mélyen érez, de az érzése, úgy látszik, inkább hasonlít a barátságához, mint a szerelemhez.
— Barátságához? Nem, az más. Az is benne... volt ebben. És, hogy gyermek vagyok?... Nem tudom... Azt hiszem, korán kibontakoztak bennem az érzések és én csak így tudok... szeretni. Azt hiszem, másképp soha. El se tudom képzelni, mi hát az én rendeltetésem. De egyet határozottan, tisztán érzek: Azt, hogy öröm nekem, ha két ember, a ki csupa élet s a kit én szeretek, egymásra talál. És nem zavarja, nem akadályozza őket semmi...
Kós Béla megfogta a kis fehér lánykezet és saját homlokára szorította. És saját lelkébe nézett, sajnálta, hogy azt látja ott, hogy bizony ezt a kis lányt már nem szereti forró, vágyódó szerelemmel, bár csodálja. Szerelmét az a másik vonzza, a kinek a természete olyenszerű, mint a Linkáé.

Megcsókolta a kis fehér lánykezet. Ozsonnához csöngtetek. Fölálltak és indultak, a folyosón szembejött Zsuzsa.

— Éppen hívni akartam az ifjúságot, — szólt mosolyogva és kutatóan nézett kettőjükre.

Mikor este Zsuzsa és Kató magukra maradtak, mindenről beszéltek, csak arról nem.

AZ IDEI SZENT ISTVÁN-NAPI KÖRMELET A BUDAI VÁRBAN.

a mi leginkább betöltötte őket. Arról most nem volt mit mondaniok egymásnak. Mikor lefeküdtek, sötétben maradtak és elhallgattak, akkor Kató előtt újraéledt minden, a mit egy félszentű óta megélt és újra átélte mindent, egészen a mai délutánig.

— Meghalni! Meghalni!... Ez az egyetlen vágy alakult ki mindabból az izgalomból, a mit most földézett önmagában. Meghalni! — most rögtön, lehunyni a szemet és belezuhanni azonnal az ébredéstelen álomba. Teljes lelkéből, követelően kívánta a halált, a nélkül, hogy a meghalás reális körülményeit elképzelte volna. Kívánta, hogy ne kelljen új reggelen újja folytatnia életét, borzadt a reggeltől. És mégis fölébredt. Zsuzsa állt mellette, fodros-habos fésülőköpenyben, frissen, virulóan. Mellette állt és lenézett rá szép, nagy, sötét szemével, kifejezően, melegen. A mint Kató kinyitotta a szemét, Zsuzsa lehajolt hozzá és homlokra csókolt.

— Megyünk a templomba, Katiczabogaram?

Mentek a templomba. A mint beléptek, Zsuzsa rámutatott egy szép, telt formájú, térdelő nőre.

— Nézd azt az asszonyt, — súgta Zsuzsa, — gyűlölöm!

És megszorította Kató karját, a szeme szikrákat szórt.

— Miért gyűlölsz?

— Mert Béla ugyanolyan érzéssel szerette, mint...

— Mint téged? — kérdezte Kató megremegeve.

— Fog... talán.

— Senkit sem szeretünk ugyanolyan érzéssel, mint egy más valakit, — suttogta Kató. És nézte azt az asszonyt. Olyan szép volt sötét bársony ruhájában, imára kulcsolt hosszú keze gyönyörű és valami heves kívánságot fejez ki, megfeszül minden izma. És gyönyörű a föléle fordított arca, síma bőr, sötét bársony szemöldök, szürke szem, szép vonások. Csupa áhítat és ugyanakkor csupa akarat, kér, de a kérése olyanforma: meg kell adnod, Atyám. Most lehanyatlik a keze, feláll s abban a szempillantásban el-tűnik arcáról az áhítat, gödröcskés mosolyba fut az arca, szürke szeme kacagó diadallal villan a daliás katonatisztre, a ki előtt-tűnik a homályból és hozzá lép. Szorosan egymás mellett, pontosan egyszerre lépve mennek ki a templomból. Kató Zsuzsára néz, a ki már letérdelt. Nincs nagy áhítat az arcán, csak elkomolyodott, szeme nem fordul a mennyezet czirádái felé, egyszerűen maga elé néz. Arca és keze csupa nyugodt határozottság, olyan, mintha azt imádkozná: Másként nem tehetek, úgy segélj, Atyám.

Azután keresztet vet, föláll s leül Kató mellé a padba. A misztikus dráma, a mise megkezdődött, Kató szeme pihető pontot keres, egy pontot, a hol meglátja az Istent. Végre is leüti pilláit annyira, hogy ne lásson semmit, összefolyának a hangok, mert nem figyel rájuk. Ezüstszavú csengő szól, mozgolódnak, letérdelnek, vagy a padra lehajítják fejüket az emberek és csönd... Csönd... mert most történik a csoda az oltári szentségen.

— Istenem, ki vagy én bennem, Te már végrehajtottad a csodát önmagadon. Istenem, a ki az én testem és az én lelkem formáját vette föl, hogy kifejezhess tennemagadat, én bennem mindent végrehajtottál. Bele-nyugodtam, hogy elszálljon tőlem az a gyermek, a kit legalább is úgy szeretek, mint magamat és bele fogok nyugodni, hogy odaadtam azt, a kit egész valóm összesített erejével szerettem. Ez a szerelem az én egész valóm tartalma, Istenem, te fejeződöl ki ebben a szerelmemben és én nem mondtam le rólad, csak ő róla, csak a viszonzásról, csak a boldogságról mondtam le, mikor már belekóstoltam, de egészen meg nem ismertem. És most, Istenem, én már odaadtam, a mim volt, mert úgy látszik, az volt a rendeltetésem, hogy adjak és most hűnyd be a szemed, Istenem, ki vagy én bennem, öltés már testet-lelket magadra, mert nekem, elhasznált formádnak nehéz vagy már, fájssz én Istenem, ki vagy én bennem s kifejeződöl a szerelmemben.

Nem mondta ezeket a szavakat Kató, még csak nem is gondolta így tisztán, rendezetten, csak érezte. Csak benne zsongott ez össze-vissza, felkavarón, de fölemelő is. Utána kimerültséget érzett, de megnyugvást is, nyugodt volt ahhoz képest, hogy milyen megfeszült és zilált idegekkel, megpihenni nem tudó, kavargó érzésekkel jött az úton Zsuzsa mellett. Mikor felállt, egészen gyöngye volt a lába és mikor kilépett a padból, Zsuzsa rászólt: „Jobban vigyázz, kislány!” Mert Zsuzsa azt hitte, hogy megbottolt Kató, pedig ma nem az történt, hanem az, hogy megcsuklott a térde, annyira elgyöngyítették az izgalom. Ossze is esett volna, ha el nem szegényli nagy gyöngöségét. De nagyon elszégyelte magát és ezért aztán tudott egész rendes lépésekkel menni hazafelé, Zsuzsa mellett. Hallgatag volt, mert nagyon csodálkozott, hogy a fizikumára annyira hat az, a mi történt vele, vagyis inkább, a mit tett. Pedig hát mit tettem? Aránylag gyorsan és könnyen belenyugodtam, hogy Béla azt szeresse, a kihez jobban talál, mint én hozzáam, mert nagyon találunk egymáshoz, — töprengett magában.

(Folytatása következik.)

LÁBAK A TŰZBEN.

Villám lobog. Fakó fényben a vártorony. Dörög. Lovával egy lovag vesződik ott. Leugrik s zörget a kapun. Köpenyét a szél Paskolja. Zablán tartja megriadt lovát. Fény csillan át a keskeny rácsos ablakon. S csikorgva a kaput megnyitja egy nemes.

— «Király szolgálja Nimesbe mint futár megyek. Adj szállást! Láthatod, király kabátja ez!»
— «Vihar dül. Vendégem vagy. Ruháddal mit törő. Jőj s melegedjél! Lesz abrak lovadnak is!» [döm én]
Nagy kandallótól csak gyengén világított, Homályos vártembe lép be a lovag, S a lobbanó lángok szeszélyes fényinél Itt vértelen egy hugenotta, ott meg egy Kevely úrnó arczépe néz le zordonan... A kandalló előtt magát egy székre vágja a lovag, S a zsarátokba bámul, tompán, mereven... Haja borzadni kezd. Tűzhely, terem oly ismerős... S isterg a tűz. Két égő láb vonaglik ott.

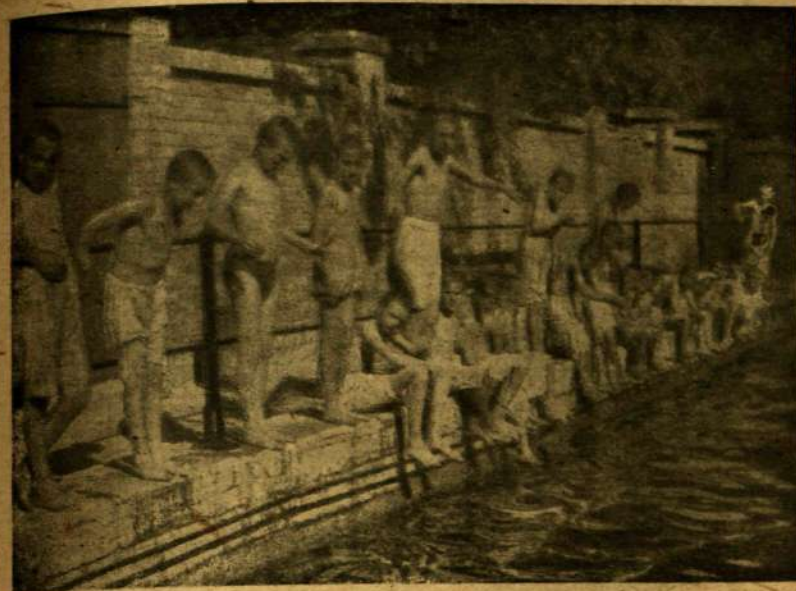
Az estebédhez ősz kulcsárné hófehér Abroszt terít. Az úr lánykája is segít. Boros kupát hoz a fiú. Tekintetők Borzadvá csügög a vendégen s a tűzhelyen... S isterg a tűz. Két égő láb vonaglik ott.

— «Óh kárhozat! Ép e terem! E czimerek! Most három éve... Hugenotta hajsza közt... Egy szép nyakas nő... «Hol bujkál az úr, felel!» Hallgat. «No valld ki csak!» Hallgat. «Elő veled!» Hallgat. Szörnyű leszek. Ily gögöl. Elrántom őt... És megragadva lábait, meztelen a Parázsba fúrom. «Add elő!» Hallgat. Vonaglik. Nem látta-e a czimert ott kinn a kapun? Mi birt réá, bolond, hogy e ház vendége légy? A férj, ha egy csöpp vére van, megfojt legott.» Belép az úr. «Ne álmodozz! Terítve már...»

Letűnnek. Hármá mély, sötét gyászban, meg ő. De asztalálást egyik gyermeké se mond, Rámered a vendégre trágyantól szemök — Az serleget tölt csordultig. Kihajítja és Felugrik: «Adj uram most pihenő helyet. Fáradt vagyok, mint a kutya!» Egy szolgál Világot. Ő még visszapillant s látja, hogy Valamit a fiú apja fülebe súg... Fel, a toronyszobába támolyogva tér.

Ajtót bezár. Próbálja kardját, pisztolyát, Bóg a vihar. Reng a torony. Nyög a tető. Lépcső recseg... Nem lépések lopóznak-e?... Csak füle cseng. Éjfél is elmúlt valahogy. Pilláin olomsúly, s elszenderülve dől Az ágyra. Künn a záporár folyvást zuhog. És álmodik: «No valld meg!» Hallgat. «Add elő!» Hallgat. Két láb vonaglik a parázsban ott.

Lángtenger susterog fel, őt is elnyeli... — «Ébredj! Rég indulhattál volna! Már virad!» Egy rejtekajtón a toronyszobába lép S ott áll az ágy előtt a vár ura — Haja, mely tegnap barna volt, ma hófehér. Az erdőn át lovaglanak. Szellő se leng. Letördelt ágak mindenütt az ösvényen. Itt-ott madár csicsereg, de félálomba' még. A tiszta égen bárányfelhők úsznak át, Mint éji örhlüköről visszatérő angyalok. A barna rög, erős földillatot lehel. A sík kitáru. Ott egy szántó szántogat. Sandítva néz a vár urára a lovag: «Okos, bölcs férfiú vagy, nem feledezt el. Hogy én a legnagyobb királyé vagyok ám. Sohaviszontlátásra. Ég veled!» S amaz: «Mondád, a legnagyobb királyé. Ennekem Ma nagyon nehéz volt az ő szolgálata, Ném meggyilkoltad őrdögi módon! Mégis élsz! Az Isten így szól: a boszú az én jogom.» Meyer Konrad Ferdinánd után németből: Vargha Gyula.

A GYERMEKEK AZ AKCIÓN KÖLTSÉGÉN USZODÁBA JÁRNAK.

A TŰZKÁR.

Elbeszélés. — Irta Zsellő Szilárd.

Máté Gergő kiült a portája elé, nekivette hátát a lécznek, a megnyúlt árnyék ügyének fölkiavánkozó életöröme feszegette a mellét, boldogan gondolt a füzéri tagra, a melyeknek fiskálisok csavaros tudományára bizott sorsa hónapok óta lopta az álmát. Behúnyta a szemét, látta a kalászbába szökkenő vetés szellős hátát, igaz, nagy örömben úgy szétfolyt lelkében az engesztelődés, hogy a harag utolsó csöppje is kicsordult belőle. Olyan volt ez a széles, tagbaszakadt ember, mint a falat kenyér. Kívülről barnára sült, kéréses, belül puha és jó.

A nap lebukott, a fecskék behúzódtak az eszterhéj alá, az öreg Laczkó elköszönt. Az út közepéről még egyszer visszazólt: — Komisz ember ez a Fűri, ha mondom. — Túltútl szereti a földet — felelt Gergő. Egymásba karolt lányok nótára csattant kedve járta be a falut, késett seregélycsapat surrogott alacsonyán a Garam fűzesébe. Majd megkondult a harang, az érc csengésén át szívekbe érkezett Isten beszélt. Szeretéről, békeségről, nyugodalmas jóéjéczakáról. Egyszer csak hirtelen, eslesen, eszelősen, mint a velőn szűrt ember halála, sikoltás süvöltött Máté portájáról.

— Tűz! Tűz! Gergő fölugrott, befeszította a kaput. Végigvonaglott rajta a réműlet, megállott benne a vér. Lángban állott a ház. Felesége söprével verte a zsuppót, a széthadart szikrák belepték ruháját, a jószág panaszos bögsét túlrecsege a nyargaló veszedelem. A füst tömör, vad gomolygásban tört föl az égbe, fekete testébe pirosan nyalt a láng, a hőség örvényétől magasba ragadtott perje ezer planétával szórta be az estét.

— Tűz! Tűz! Gergő fölugrott, befeszította a kaput. Végigvonaglott rajta a réműlet, megállott benne a vér. Lángban állott a ház. Felesége söprével verte a zsuppót, a széthadart szikrák belepték ruháját, a jószág panaszos bögsét túlrecsege a nyargaló veszedelem. A füst tömör, vad gomolygásban tört föl az égbe, fekete testébe pirosan nyalt a láng, a hőség örvényétől magasba ragadtott perje ezer planétával szórta be az estét.

— Hát megnyertem — felelte Gergő. — Hm, hm — csóválta a fejét a másikk. — Ostz mennyit is szántott el a füzéri tagodból? — Ezer kvadrátot kereken.

Laczkó belebökölte botját a földbe.

— Komisz ember az a Fűri, Gergő, komisz, alja nép!

Gergő elmélázott, sokára mondta: — Túltútl szereti a földet.

A GYERMEKEK ÉBÉDJE.

BUDAPESTI GYERMEKEK A SVÉD, SEGÉLYAKCIÓN OLTALMA ALATT.

AZ AKCIÓN MESEDÉLUTÁNJA.

— Tűz! Tűz! Az estéli harangzó vészkiáltásba fűt, féloldalára kongatott három harang hívta segélyre a népet.

... Nem maradt a portából más, csak kormos falak, üszkös gerendák és a hajléktalanok téli nyomora.

Mire tető alá került a ház, az új kalász sárgára érett a füzéri tagon. De 1. mért megjátszotta magát a végzet, mint makranczos csikó, ha holtgatja őt a vér, Máté Gergő aratás helyett maga állott a nagy kaszás serszáma elé.

Ott masirozott a népfelkelőkkel a lublini határban, köpte a markát, mikor híre jött, hogy közeleg a muszka. Fűri János is kötötte az ebet a karóhoz, mivelhogy egy százbán voltak, így hozta a sors. Innen aztán szaladtak Krakóig, két hét múlva Tarnownál feküdtek a szláv henger elé, karácsonyra pedig a Kárpátok falán. Megtépett, fáradt, megcsalt magyarok konok virtusa, szinbecsülete hajtotta őket.

Ott történt, hogy az odrídi útközében Fűri János fölbukott, a megtizedelt rohamra indulók visszaözlő réműletében a két árok között sorsára maradt. Derékon lötték, mozdulni sem tudott. Jajveszékelt, míg tartott az ereje, könyörgött irgalomért bátor szív után, várt égi csodát, ígerte a mennyek idővösségét, a közelgő vég irtózatában idővössével tépte az agyára borult ködöt. Töcsébe kifolyt vérenek sós gőzétől hessegett feléje a halál...

... Messziről, nagyon messziről a nevé hallotta és rőszeláng pattogó zaját. Majd fölfeszítette valaki a száját, a torkára folyt tüzet nyelte, nyelte. Szétterjedt benne, mint hideg szobában a kályha melege, mint feddő szentbeszédre bűnösben a bánat. Jó homi szederpálinka volt. Hogy az Isten áldja meg azt, a ki adta.

JÁTSZÓ GYERMEKEK.

Fölnyitotta a szemét, hőtől megduzzadt fenyőlombot látott és kicsiny darabját a felhőten égnek. Jobbról égett a tűz. A tűz mellett törzsökön ücsörgő katona fördelte a gallyat. Idős, lerongyolódott népfölkelő.

Füri János arczára a föleszmélés rémülete ült. Osszeszedte minden erejét, két könyvére föltámaszkodott. A túlvilág szakadó ködének egy-egy foszlányában Máté lángborult portáját látta, jövészéklő asszonyt, síró gyermeket, lánczát tépő jószágra zuhanó üszkös gerendákat. Torkára hurkot vetett a dermedés, kiáltó szava nyöszörgésbe fulladt.

— Gerő... —

Máté ráemelte a szemét.

— Gerő... kend húzott be en-gem? ...

A másik intett, hogy igen.

Füri visszahanyatlott a gerinczére.

Agyúddörrenés vágott a csöndbe, felett a hegy, völgyeken végigzuhogó sóhajlás zengett az erdőn. Riadt czinegék lábától bolygatótt hó kristálya hullott.

A sebesült nézte az eget. A rőzseláng ki-vülről, a szederlé bévülről perzselte őt, elhaltalmasodott testében ez élet ereje. Megtisztult agyában nyargalt a gondolat a lelkiismeret korbácsa előtt. Már a beszéd sem esett olyan nehezére.

— Gerő gyűjjon kend közelébb!

Máté rakott a tüzre, megbiztatta a paraszta, közel hajolt.

— Szoríja kendet a kötés?

Füri rázta a fejét. Ránczkokba gyűrűt, vértelen arczán vonaglott a szája.

— Gerő... mibe van kendnek a tűzkár?... —

Máté idegeinen fölsikoltott a meglelt igazán fölött újjongó gyanu. Fölrántotta a fejét, ökölbe szorult a keze. Visszaemlékezett az égett ház téli nyomorára, lerongyolt ház népének panaszló szava füleiben csengett. Ó volt! Ó volt! A nyomorult, a bitang, a vesztett, pör keserűségét égő csóvával torolta meg!

Füri lezárta a szemét, rekedten ismételte:

— Gerő... Mibe van kendnek a tűzkár?... —

— Semmibe! — kiáltott Máté. Szemébe húzta a sapkáját, visszaült a törzsre.

A sebesült hörgött.

— Nem mondja? — Kínosan fordult.

Akkor menjen vissza a svaromba! Nem köll a segélye.

Csönd lett. Az egyik feküdt, nézte az eget, a másik tenyerébe hajtott homlokával gondolkozott. A parázs hamvadt, az Odrid felől elszórt fegyverkattogás felelt. Hegy mögé csúszott a nap, éledt a kárpáti szél.

Máté fölemelkedett.

— Viszem kendet a faluba. Nyaláboljon át.

Füri nyugodtan, szárazon felelt.

— Menjen a svaromba, nem köll a segélye!

— Ne bomoljon kend, hisz itt pusztul a hóba!

— Azt akarom.

Gerő most tanácstalanul állott a sebesült mellett.

— Gyűjjon no! — biztatta.

— Nem mék.

— Estván, ne bomoljon, mert itt hagyom.

— Mondtam mán, menjen a svaromba.

Máté megfordult, indult a lejtőn. Csikorogott a hó, roppant az ág. A lépés mind jobban és jobban elhalt a szélben, már csak a recsesenő ág szava hallott, aztán elveszett egészen. Mintha a nagy hegyek tüdeje mozdult volna meg, zúgott az erdő.

Füri összekulcsolta a kezét, feküdt, feküdt.

... Egyszer csak újból ropogott az ág, jött vissza Máté. Nem is annyira jött, mint inkább a lelkiismeret hozta.

Megállott, belenézett a Füri szemébe, csendesen mondta:

— Nem hagyom itt kendet. Gyűjjon no...

— Nem mék! — kiáltott Füri.

— Estván, ne bomoljon, mer nem gyűvök még egyszer vissza!

— Nem mék! A meddig nem mondja meg, hogy mibe van a tűzkár, nem mék!

Gerő behúta szájába a bajuszát, rágta. Csavargatta a nyakát, hümmögött, köhészelt, húzódozott.

— Böven számíja kend! — nógatta Füri.

— Ugy mondom, a hogy van — felelt a másik. Összeránczolta a szemét, belenézett

SRÉTER ISTVÁN HONVÉDELMI MINISZTER MEGÉRKEZÉSE SZEGEDRE.

BEVONULÁS A TEMPLOMBA.

ZADRAVETZ ISTVÁN TÁBORI PÜSPÖK FÖLSZENTELÉSE SZEGEDEN.

a tenyerébe, bökötte az ujját, mint a ki számol. — Ezer pöngöbe kerekén... Gyereünk, mer este lesz...

Máté nyakába vette a földijét, lassan bandukolt. István átfogta a nyakát, fejéhez szorult. A mint így mentek, mendégéltek, Gerő suttogást érzett a fulén:

— Gerő... Az asszonyától ha levelet kap, hogy ezer pöngöt fizetem le neki... igazíja úgy a döng, hogy régi tartozásom...

A LINNÉ-KRÁTER.

A Hold felületét tulajdonképpen csak azóta ismerjük megbízhatóan, a mióta a csillagászat a fényképezést is bevezette megfigyelő eszköznek. A rajzolás, akármilyen lelkiismeretes is, sohasem adhat teljesen hű képet a Hold felszínéről, mert hiszen az egyes megfigyelők igen sokszor másképp látnak egyes bizonytalanban körvonalú alakzatokat és másképp is rajzolják le azokat, a mint például a Mars csatornáinál láttuk, melyeket két megfigyelő nem akadt, a ki egyformán rajzolta volna le a határozatlanul látszó ala-

kokat. A Hold rajzolása sokkal könnyebb ugyan, de azért a legpontosabb és leglelkiismeretesebb rajz sem tudja megközelíteni a fotografát s a párisi obszervatórium által készített Holdfényképek tulajdonképpen az első Holdképek, melyeket összehasonlítás alapjául fel lehet venni.

Az eddigi nézet szerint talán nem is látszott ez olyan nagyon fontosnak, mert a Holdon semmilyen változásnak sem lehetett a nyomára jönni s a mióta a Holdat távcsövön figyelik és rajzolják, szinte a legapróbb részleteiben is mindig egyformának látták. Ha az egyes rajzok között volt is néha valami árnyalatbeli eltérés, mindig meg lehetett állapítani, hogy az eltéréseknek nincs reális alapjuk. Egyetlen megmagyarázatlan és eddig tisztázatlan kérdés volt a Hold topográfiájában a Linné-kráter esete, a mely most újra aktuális lett.

A Hold északnyugati részén elterülő Mare Serenitatis területén Lohrmann 1823-ban egy meglehetősen mély krátert látott és rajzolt le, a melyet Linné-kráternek neveztek el s

A KÖZÖNSÉG KIJÖN A TEMPLOMBÓL.

ZADRAVETZ-PÜSPÖK ÁLDÁST OSZT A NÉPNEK.

ZADRAVETZ ISTVÁN TÁBORI PÜSPÖK FÖLSZENTELÉSE SZEGEDEN.

ezt a krátert később Mädlér is ugyanúgy rajzolta le ma is elismert pontosságú holdtérképében. 1866-ban Schmidt viszont azt a feltűnést keltő megfigyelést tette, hogy a Linné-kráter helyén nincs egyéb, mint egy kis fehéres folt, a mi egyáltalán nem hasonlít semmilyen kráter alakhoz. S ettől kezdve a Linné-krátert csakugyan nem látta senki és a megbízható fényképek sem mutatott egyebet, mint azt a Schmidt által is megfigyelt halvány fehéres foltot.

Ha feltételezték, hogy Lohrmann és Mädlér megfigyelései helyesek voltak — és mindkettőjük pontosságához és lelkiismeretességéhez szó sem férhet — azt kellett gondolni, hogy a Linné-kráter elsimult, eltűnt 1833 és 1866 között. Mivel azonban ezen az egyetlen eseten kívül eddigelé semmilyen változást nem vettek észre a Hold felületén, biztos volt mégis elhinni, hogy a Linné-kráter csakugyan eltűnt volna. Pickering ugyan többször jelentette, hogy a Linné-kráter helyén levő fehér folt kiterjedésében mintha változások történének, sokszor jóval na-

gyobbnak látta azt, az ő megfigyeléseit azonban más csillagász nem erősítette meg és ezért általános volt az a nézet, hogy Mädlérék csalódtak annak idején. Hiszen a Hold felületén levő apró alakulatok ábrázata annyira változik a megvilágítás, a levegő állapota, a távcső optikája és sok egyéb szubjektív ok hatása alatt, hogy nagyon könnyen elrögzölhetjük őket a leggyűsebb megfigyelő is.

Pár héttel ezelőtt azonban egészen váratlanul eldőlt a Linné-kráter kérdése és pedig úgy, hogy igazat kell adnunk a régi megfigyelőknek, mert a Linné-kráter újból előtűnt a fehér foltból. A charlottenburgi obszervatórium megfigyelője, S. Miethe vette észre véletlenül, hogy a Linné-kráter helyén határozott kráteralakot lehet látni ismét, illetve hogy a fehér folt — a mely a való-

ságban gyöngye mélyedés lehetett a Mare Serenitatis síma síkján — most határozottan köralakú, meredek falu mélyedéssé változott át, minden bizonyára úgy, hogy a belseje jelentékeny mértékben lesüllyedt. Az oldalfal-

árnyéka élesen fekete s az egész alakzat a legerősebb nagyítás mellett is megtartotta tipikus kráter-képét.

Ez a megfigyelés első és eddig egyetlen bizonyítéka annak, hogy a Holdon is történnek még ma is változások. Fizikai szempontból valószínűnek tarthatjuk, hogy már a Holdon fellépő hőmérsékletkülönbségek is hozhatnak létre látható változásokat, hiszen a Hold felülete tizennégy napon keresztül egyfolytában van kitéve a Nap sugarainak s ezután tizennégy napig tartó éjszaka következik, a mely alatt igen gyorsan le kell hűlnie az előbb felmelegedett felszínének s a mérések szerint körülbelül 300 foknyi a nappali és éjszakai hőmérséklet közti különbség. Ilyen nagyfokú hőkülönbségek könnyen okozhatnak repedést, porledást a legnagyobb hegységeken is, de viszont ha meggondoljuk, hogy legalább másfél kilométer kiterjedésűnek kell lenni mindennak, a mit mi a földről a legerősebb nagyítás mellett is a Holdon megláthatunk, aligha képzelhetjük el, hogy a hőmérsékletváltozás hozhat létre olyan átalakulást, mint a milyen a Linné-kráter egykori eltűnése és a mostani újból való keletkezése.

Azt kell tehát hinnünk, hogy a Holdban ma is működnek belső erők, a miknek ugyan csak hatalmas megnyilvánulásai a felszínén is látható nyomokat hagynak. A Hold kétségtelenül kihűlt, szilárd fágyott égitest, ez azonban még nem zárja ki azt, hogy a belsejében is épolyan végleges nyugalom legyen, mint a milyen halottnak a felszíne látszik. Nem kell arra gondolni, hogy talán mélyen a belsejében még izzó a magja, mert ha már régen teljesen ki is hűlt, azért a belsejében még egyéb erők is működhetnek, nemcsak vulkánikusak! A mint hogy a Földben is folyton dolgoznak a tektonikus erők, mert a nehézségi hatása alatt a rendetlenül össze-vissza levő rétegek igyekeznek elsimulni, kiegyenlíteni, úgy a Holdban is ugyanez történhetik s ennek az ugynevezett belső nivellálódásnak a hatása lehet a Linné-kráter újból való kialakulása is.

Természetes, hogy nincs sok értelme rögtön valamilyen hipotézist csinálni a Linné-kráter keletkezéséről. A tünemény egylőre csak arra szolgál, hogy felhívja a figyelmünket a Holdon végbemenő változások szemeltartására. Az ilyen változások semmi esetre sem lehetnek gyakoriak, hiszen tudjuk a földről, hogy minálunk milyen lassan folynak le a felszíni változások, évezredek szükségesek ahhoz, hogy a tengerpartok megváltozzanak, folyók medre másfelé kanyarodjék, hegyek simuljanak el és a földrengek is alig tudnak olyan nagy változást előidézni egyszerre, hogy azt a Holdból észre lehetne venni. Pedig itt a földön sokkal több erő dolgozik a föld felszínének folytonos átalakításában, mint a Holdon, a hol nincs víz, nincs levegő, csak a mélyben dolgozó tektonikus erők hatása nyilvánulhat meg a felszínen.

Meglehet, hogy száz esztendő is eltelik, a míg újból egy kis változást észlelünk a Holdon, ámbar ha folyton fotografálják a Hold felszínét, úgyszólván évről-évre a lehető legpontosabban figyelemmel kísérelhetjük a legapróbb részleteit is. Az esetleges változások reális jelentőségét minden bizonynyal csak a fotografiákból lehet megállapítani, mert ha a Linné-kráter esete most újból meg is erősítette a régi Holdatlaszok hitelét, azok még sem olyan pontosak az apró részletekben,

GERSTER ETELKA, A MOST ELHUNYT VILÁGHÍRŰ MAGYAR OPERAÉNEKESNŐ.

hogyan alapul szolgálhassanak a fotográfiákkal való összehasonlításban. Így tehát a Hold fizikai életének megismerésében tulajdonképpen csak a kezdet letelején vagyunk, csak az alapot csináltuk meg egyelőre, a mi az elkövetkezendő századok megfigyelései számára az első összehasonlításra felhasználható anyag s most csak türelemmel kell várunk, a míg a megfigyelés annyi adatot hoz, a minek alapján az elmélet is hozzákezdhet a Hold belsejének fizikai vizsgálatához, mert hiszen végeredményben arról van szó, hogy bepillantást nyerhessünk a Hold belsejében végbe- menő jelenségek fizikájába.

GERSTER ETELKA.

1855—1920.

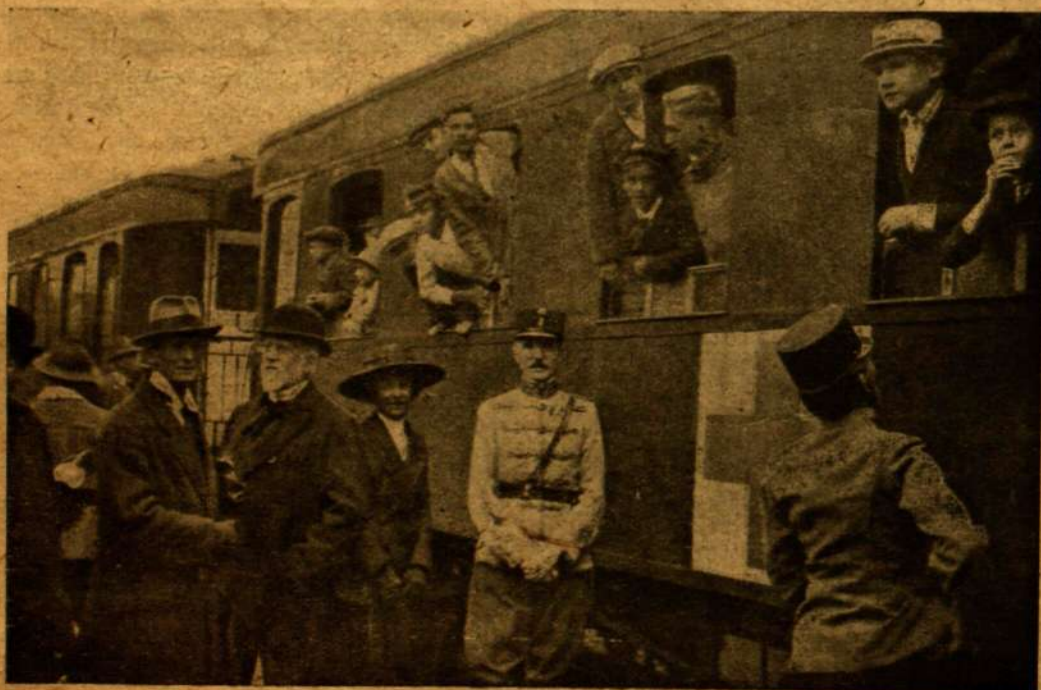
Világhírű művész és tanár volt — nem is szólván arról, hogy testvérei is bejárták a világot és a maguk részéről is mindenütt tiszteltté tették a nem-közönséges tehetségű család nevét: Gerster Árpád New-Yorkban orvos, a legelőkelőbb orvostársulat elnöke, számos tudományos mű írója; Gerster Béla a korinthusi csatorna tervezője, a Panama-csatorna egyik mérnöke. Hármán is voltak remekhangú nővérek, mind a világhírű Marchesi-Matild asszonynak méltó ta-

nítványai: a legifjabbik azonban nem szerepelt a nyilvánosság előtt, mint fiatal anya halt meg; a legidősebb, Kauser István európa-szerzte ismert magyar mérnöknek, amerikai konzulnak neje: Kauser-Gerster Berta, még jóval ama kitűnő iskola előtt, mint 15 éves leánya lépett fel „A bűvös vadász” opera Agatha szerepében (mellette Annuskát Blaha karmester fiatal felesége énekelte; ez Debreczenben volt 1870-ben, Szabó József híres társulatánál). Kauserné utóbb Bécsben, Francia-, Német- és Olaszországban is babérokat aratott: csak 32 éves volt, mikor Párisban elhunyt. Fel kell említenünk, hogy halálával egy leányt adott életet: a New-Yorkban ünnepelt, mert tevékeny életet élő Kauser Alice ez, a ki a világháború alatt kétszer is hozott az Amerikában élő magyaroktól tetemes összegű segélyt — s a kinek köszönhetik újabb színműírónk, hogy a tengeren túl előadók darabjait; ő nemcsak fordítja, hanem el is helyezi a színműveket.

Sajátságos véletlen, hogy a hány nagyírű énekesnő-testvérpár volt: mindenütt a fiatalabbiknak dicsősége tulszármalta a nénejét; Patti Carlotta is kitűnő művész volt, de Adelina még nagyobb; Vidmár Katalin (Náday Ferencné) nekünk idősebbeknek Budapestén rajongásunk tárgya volt, a bécsi operaház is örömmel szerződtette, de Amerikába mégis testvérhűgát, Erzsit vitték: Gerster Berta az „Afrikai nő”, „Aida” stb.

operák drámai hősnőit mesterien énekelte — de a pálmát előle elvitte huga Etelka, a ki a csillogó koloratúra-szerepek töltötte be. Kassa, mint az eredetileg német polgárságtól népes városaink rendszerint, szép zenei életet élt, mikor 1855 június 25-én Gerster Etelka született. Egy már javakorabeli, me- neküül bécsi legionárius: Hebenstreit József, volt ott a legjobb zongoraoktató; volt aztán mintegy harmincztagú filharmoniai zenekar, jórészt a műkedvelő polgárokból, művészi magaslaton álló hangversenyműsorral és előadással, itt játszott többféle hangszereken Eilischer Károly, a „kassai sódar” készítése módjának és hírének megalapítója — a hírneves hangszergyűjtő orvostanárnak atyja; ő figyelmeztette a nála megszállt Helmesberger Józsefet, a bécsi opera karnagyát, Hebenstreit nagytehetségű tanítványaira, a Gerster-leányokra 1872-ben (Berta már akkor két éves asszony volt); de sokáig tartott, míg a szülők beleegyeztek abba, hogy leányuk Helmesbergerhez Bécsbe menjen lakni s elnyerni a dicsőséghez és ragyogó jövőhöz élő elsőrangú oktatást. Etelka olyan tehetséggel volt megáldva, hogy a páratlan énekmesternek két év sem kellett az ő teljes kiképzéséhez; már 1875-ben a fiatal leány éneke feltűntést keltett, magas szopránjának behízelgő csendes és szinte légies könnyűsége a Bécsben időző Verdit is annyira felvillanyozta, hogy a nagy zeneköltő maga egyengette az új művésznő útját Itália színpadaira. Az „impreszárió”, a ki a fiatal énekesnő szerződéseiről, utazásairól s általában jólétéről gondoskodni hivatva volt: egy nagy műveltségű, már 45 éves, de megnyerő módorú és deli férfi volt, a ki az orvosi pályát a művészet iránti lelkesedésből cserélte fel az imprészával: cavaliere Carlo Gardini (híres volt arról, hogy Bolognában az ő magánkönyvtára volt a leggazdagabb); először a velencei „Venice”-színházban lépett fel pártfogoltját „Rigoletto” és „Hamlet” hősnőiben, majd Genua, Marseille stb. következtek, mindenütt óriásinak mondható sikerrel, a melyet mégis felül tudott múlni 1877-ben a berlini diadal. Itt tomboló lelkesedéssel ünnepelte a magyar „primadonna immaculatát” úgy a közönség, mint a különben szigorú sajtó. Csodálatos, hogy Budapest közönsége ugyan mindezt tudomásul vette, mikor 1877 április közepén Gerster Etelka idejött néhány vendégjátékra, mégis — Patti Adelina, Lucca Paulina, Trebelli Zelia és más „csillagok” vendégjátékának közepette — hideg tárgyiasággal fogadta a nagy művésznőt („Lucia di Lammermoor” czímszerepében); de persze, mint az akkori sajtóban olvasom, felvonásról-felvonásra növekedő élvezettel, s azon túl rajongó lelkesedéssel adta át magát a művésznő lényéből áradó varázslatnak: a gyönyörű hang, a háromvonalos

HOLLANDIÁBÓL VISSZAJÉRT MAGYAR GYERMEKEK.

terjedő (ritka) és egyenletesen és nemesen csengő magassága és minden részletben kétségtelennek mutatkozó tökéletes iskolázottsága mellett a divatos primadonnának egy többnyire nélkülözött erénye volt meg Gerster Etelkában: a lelkes, a szerep átértéséből és érzéséből folyó, magávalragadó játék, a szöveg- és a zeneköltő eszményét megtestesítő ábrázolás. A régi „bel canto” olasz iskoláját Wagner elveivel így egyesíteni: ez az előadás tökéletessége. (Ambár a „Lohengrin” Elzájánál újabb Wagner-szerepét már ő nem játszotta.) — A különben is bájos, még ősz fejjel is hódító megjelenésű és eleven s fiatalos energiájú, mindig derült, nagy műveltségű és szellemes művésznőnek, természetesen, meghódolt az is, a kivel tulajdonképpen csak rideg „elszámolási viszonyban” kellett volna állnia: a budapesti vendégszerzés végén, a városligeti Hermina-kápolnában, Gardini lovag oltárhoz vezette a mindenen uralkodó művésznőt.

A dicsőség útja ezután Amerikába vezette az összeálló párt: 1878-ban, 1883-ban és 1887-ben. Közben Gardini-Gerster Etelka a spanyol, az angol, az orosz udvarnál énekel nagy kitüntetések közepette; Berlinből régen megvolt I. Vilmos császár, Bismarck herceg, Moltke stb. főemelők barátsága, a „kamara-énekesnő” cím és nagybecsű ékszer-ajándékok. Az utolsó idézett évben azonban egy ének- és hegedűművészből lett angol operagazgatónak, James Henry Maplesonnak, az az igazi amerikai merészesség ötlete támadt, hogy hallatlan tiszteletdíjjal a világnak mind a három legnagyobb koloratúrénekesnőjét szerződtesse New-Yorkba: a még mindig elbájoló Patti Adelinát, a már erősen öregedő Nilsson Krisztinát, és az úden ragyogó Gerster Etelkát... Nem csoda, hogy ez az erős verseny-kényszer a magyar művésznőt megérettelte. Még egyszer, (mindössze másodsor!) fel akart lépni hazájában; mikor eljött 1887-ben: gróf Zichy Géza sietett őt felkérni, hogy a Magyar Gazdasszonyok Egyesülete javára lépjen fel hangversenyen. A művésznő szívesen engedett, s kissé pihent hangjával ekkor is, azután a Vigadóban adott önálló hangversenyén is (számos magyar dalban!) a régi nagyszerű hatást érte el — de elgondolta: mennyivel okosabb dolog, a dicsőség tetőpontján visszavonulni, mintsem a világ szemelattára egymásután elhullatni a művészet virágának szirmai... Különböző is szép vagyont szerzett; ebből férjének otthonában: Bologna mellett, megvásárolta a halhatatlan Benvenuto Cellini családjának régi szép, emeletes kastélyát sokszázados gesztenyeliget közepén (de neve „Ai cipressi”, a ciprusfától való), általában kint a mai kényelem igényei szerint — és pihent.

Nem sokáig. Örökölte családjának uralkodó szellemét: a tevékenységet. Elkezdett, tehát énekművészetének méltó utódokat nevelni. Összekötései utóbb, 1896-ban, visszavonzották első különösen nagy diadalainak városába, Berlinbe; ide aztán a művelt Európának minden részéből sereglettek kitűnő hangképző módszerének tanítványai, a kik közül a néhány legismertebb nevűt hadd idézzem: Therese Behr (Artur Schnabel zongoraművész neje), Clara Butt (angol), Birgit Engell (norvég), Julie Culp, Gerster Jolán (budapesti: unokahúga), Lula Myscz-Gmeiner (erdélyi szász), Kaufmann-Onegin (legmélyebb alhangú énekesnő) — és egyetlen férfi: a fiatal kapitányból, a német császári család kegyeltjéből lett tenorista Walter Kirchhoff (az utolsó 1914-iki bayreuthi előadás Siegfriedje), a ki nőül vette művésznőnk egyik leányát, Bertát. (Másik leánya: Linda, Malvasia di Tortorelli olasz gróf neje.) Itt kell megemlítenünk, hogy Gerster Etelka rendkívüli tudásánál és lelkiismeretes, odaadó tanításánál fogva mint énektanárnő is világhírré tett szert; kora reggeltől késő estig dolgozott, igaz, hogy olyan remek módszerrel, hogy tanítványai nem ismerik az elfáradást; a technikai tudáson felül a stíl tisztaságára, nemességére nevelt. Elismert tanító-lángelme volt; 1910-ben, mikor özvegyvé lett, Damosch Walter, német zeneszerzőből lett amerikai karnagy és operagazgató, New-York-

Dr. Bárdos Remig, az új pannonhalmi főpárt.

ban nyitott nagyszabású Musical Academy-t, s ennek énektanfolyamát az odahívott művésznőnkkel szerveztette meg. Ez arra a gondolatra vezette Gardinint, hogy 1917-ben Francis Dulog asszonnyra bízta berlini énekskoláját, ő maga pedig Drezdában fiatal honfitársunkkal új iskolát alapított: „Operenschule E. Gerster und Fritz Reiner”, a hol egy évig tanított is, azután leányát Bertát állította az intézet élére s maga Olaszországba indult, azt tervezve, hogy némi pihenés után — mert hiszen még teljes jó erőben volt, kezdődő szívbetegsége nem aggasztotta: — minden nagyobb városban, a hol egy-egy tanítványa működik, ezeknek énekskolájában felügyeletet fog gyakorolni időrendben, és a szükséges pótlásokat vagy javításokat adja meg, a mi nem olyan erőltető, mint a szakadatlan tanítás. Közben megírta és kiadta (1906 és 1908) „Stimmführer” című nagyrétékű és hűzágpótló énekgyakorlat-gyűjteményét, a melyet azóta is bővített. De az olasz hatóságok Milanóban, tehát igen közel Bolognához, a 40 év óta olasz férjnek feleségében csak a magyar születésű és német földről jövő „ellenséget” akarták látni, és hosszú hónapokat tevő kórházba... Ez volt a testileg-lelkileg bámulatosan úden maradt nő tülerékeny művészelkének gyilkos mérge; mikor végtére

Francesco Sirola.

megengedték, hogy otthonába térjen: szíve már leromlott, s egyszer csak, váratlanul, utolsó dobant.

Igy az ádátlan világháború számlájára — annyi súlyos tétel mellé! — kell írunk a magyar dicsőségnek ezt a fájó megcsorbítását is. Kereszty István.

FRANCESCO SIROLA.

1874—1920.

Fiuméből most jutott el ide a hír, hogy április 15-én mindörökké elhallgatott Francesco Sirola, a magyar irodalom lelkes olasz fordítója. Időelötti halála szinte pótolhatatlan veszteségnek tűnik a magyar irodalomra, mi több a magyar politikára. Mert ez az olasz nyelvű és olasz véréű fiú a magyar kultúráért hadakozott életének azokban a kurta időszakokban, a miket a létét vívott harc pihe-nőül hagyott számára. Élete Fiumében folyt; az olasz nyelvű és irodalom tanára volt a magyar állami főgimnáziumban. Családos ember volt s a mindennapi kenyér megszerzése kemény munkájába került. Mégis nagy munkát végzett s nagy cél vezette: megismertetni a magyar irodalom remekét az olaszokkal. Fáradhatatlan lelkesedéssel fordította olaszra irodalmunk nagyjait, és terjesztette, ismertette, méltatta őket lapokban, könyvekben. Tette pedig ezt minden anyagi haszon nélkül, hisz az olasz lapok alig honorálták, könyveit meg saját költségen adta ki.

Első műve Petőfi verseinek egy sorozata volt, ezt követte a Toldi, majd a Zrínyiászt szemelvényes fordítása, aztán ismét egy sorozat Petőfi-vers. A Petőfi- és a Kisfaludy-Társaság levelező-tagságukkal tüntették ki. Ez volt egész jutalma. Szívének legfőbb vágya volt, hogy Pestre kerüljön, az egyetem olasz tanszékére, a mi bőséges munkaidőt és eleven kapcsolatot jelentett volna az irodalmi élettel s minden erejét céljának szolgálatába állíthatta volna. Mikor azonban Zambra professzor halálával megürült az olasz katedra, a kar nem töltötte be többé. Sirolát mélységesen elkeserítette ez, de azért dolgozott tovább. Újra átdolgozta Toldiját, majd lefordította a Toldi esztétét is és Toldi költőjének balladáit. Csak hamar a Jó palócok novelláinak és Jókai Sárja rózsájának áttüzetéséről adott hírt.

Aztán modern magyar poéták és novella-írók műveiből fordított egy antológiára vaslót, vagy száz darabot. Mellesleg egyik tanártársával kitűnő olasz-magyar szótárt írt. Közben folytonosan dolgozott Bánk bán fordításán. 1914-ben, a háború kitörésekor Sirola a harcztérre, a következő évben pedig orosz fogságba került. A hadifogságban megtanult oroszul és olasz-orosz szótárt szerkesztett. Lelki szenvedései a fogságban 1917 végén megtámadták elméjét s a következő tavasszal mint rokkant hazaindították. Eleinte a nagyszombati hadikórházban, majd Zágráb mellett a sztenjeveczi elmeegógyintézetben ápolták. Itt halt meg és itt nyugszik idegen földben. Hendel Odón.

A Vatikán Pinczéi.

Regény. (Folytatás.)

Iria André Gide. — Francziából: König György.

— De talán nem maradt mindvégig ebben a testtartásban és szemei sem voltak annyira mélyen, hogy nem...

— Maga könnyen beszél, kedves Amadé; de nem tudja: milyen vakká tesz bennünket a tisztelet? Nem is szólva arról, hogy fel sem mertem volna emelni a fejemet, mert valami főudvarmester-féle minduntalan kis ütéseket mért a nyakamra egy kis léniával, valahányszor csak Anthime ügyét próbáltam szóba hozni.

— És O vajjon beszélte-onhöz?

— Igen. A könyvről, melyről bevalotta, hogy nem olvasta.

— Kedves Gyula, — jegyez meg Amadé percnyi szünet után, — a mit On itt mond, az rendkívül fontos. Tehát nem látta Ot és

HORTHY KORMÁNYZÓ AZ EGYETEMI KARHATALMI ZÁSLÓALJ ZÁSLÓSZENTELÉSÉN.

egész előadásából az vehető ki, hogy szerfölött nehéz Őt meglátni. Mindez, sajnos, meg erősíti legsúlyosabb aggodalmait. Gyula, még kell, hogy mondjam Onnek... De jön erre: ez az utca nagyon népes...

Magával hozta Gyulát egy néptelen sikátorba. Gyula nem ellenkezett, mert mulattatta a dolgot.

— A mit Onnel közölni akarok, az annyira súlyos... Ne árulja el meglepetését. Tegyük úgy, mintha közönyös dolgokról beszélgetnénk, de készüljön el rá, hogy valami retteneteset fog hallani: az, a kit On ma reggel látott, édes barátom...

— Vagyis inkább a kit nem láttam, akarja mondani...

— Ugy van... Az nem a valódi.

— Tessék?

— Azt mondom, hogy On nem láthatta a pápát, azon rémséges oknál fogva, hogy... titkos és biztos forrásból tudom: a valódi pápát elsikkasztották.

Ez a meglepő leleplezés Gyulára a legváratlanabb hatással volt. Hirtelen elengedte Amadé karját és előre lépett a sikátor túlsó oldaláról, hangosan kiabálni kezdett:

— Nem, nem, ez lehetetlen! Ez teljes lehetetlenség!

— Ismét visszatért Amadéhoz.

— Hogyan! Nagy nehezen meg tudom végre tisztítani agyamat mindettől; meggyőződom róla, hogy innen nincs mit várni, nincs mit remélni, nincs miben bizakodni; hogy Anthime-ot becsapták, hogy mi mindannyian ki vagyunk játszva s hogy mindaz csak mesebeszéd és legokosabb volna nevetni az egész dolgon... Végére felszabadulok és alig hogy megvigasztalódom, megérkezik On és azt mondja nekem: Megállj! tévedés van a dologban; tessék újból kezdeni! Nem, nem, ez már sok! Ezt soha! Ennél maradok. Ha ez nem a valódi: hát ez az ő baja!

— Gyula elébe állt, elzárva előtte az utat s metsző gúnnyal, mely nem volt szokása, így szólt:

— Hát aztán! Mi köze magának mindehhez?

— Ekkor Fleurissoireban különös kétség támadt; egy új, alakatlan rettenetes kétség, mely beleolvadt általános, testi rosszullétébe. Hát hogyha Gyula maga, ez a Gyula, kívül beszél, kibe minden várákosása és kétségbeesett jóhiszeműsége belekapaszkodott, ez a Gyula maga sem az igazi Gyula?

— Hogyan! On beszél így! On, kire számítottam! Gróf Baraglioul Gyula, kinek írásai...

— Ne beszéljen nekem kérem az írásaimról. Akár valódi, akár nem, épen elég, a mit a pápa mondott nekem ma reggel. Felfedezésem következtében különben számítok rá, hogy következő írásaim jobbak lesznek. Alig várom, hogy komolyabb dolgokról beszélgethessek Onnel. Velem ebédel, ugyebár?

— Szívesen, de korán el kell válnom On-tól, mert ma estére várnak Nápolyban... Igen, oly ügyben, melyet el fogok mondani Onnek. Remélem, nem a Grand Hôtelben ebédelünk.

— Nem; gyereünk Colonnához.

Gyula a maga részéről nem sokat törődött volna azzal, hogy látják-e a Grand Hôtelben vagy sem ezzel az emberrel; Fleurissoire azonban, ki halványan és betegnek érezte magát, már attól is szenvedett, hogy sógora szemtől-szembe ültette le magával a vendéglői asztal mellett, célzatlán fűrkésző tekintetnek. Ha még ez a tekintet az ő tekintetét keresné, de nem.

Erezte, hogy a selyemkendő szélre szegődik, éppen nyakának arra a borzasztó helyére, a hol a gyanus pattanás piroslík, melyet nem tudott elrejtteni. Mialatt a pincér az előtelt hozta, Baraglioul megjegyezte:

— Onnek kénes fürdőket kellene vennie.

— Ez nem az, a mit On gondol, — tiltakozott Fleurissoire.

— Annál jobb, — folytató Baraglioul, ki egyébként nem gondolt semmit, — csak úgy

mellékesen adtam ezt a tanácsot. — Hátra vetette magát a széken és tanári hangon kezdett magyarázni:

— Ime tehát, kedves Amadé. Én azt hiszem, hogy La Rochefoucauld maga is és utána mi is, alaposan felsültünk. Nem mindig az érdek vezérli az embert, vannak érdéknélküli cselekedetek is...

— Meghiszem azt, — szólt közbe ártatlanul Fleurissoire.

— Kérem, ne értsen meg ilyen hamar. Érdéknélküli alatt ezt értem: indokolatlan. A gonosz tett éppen úgy indokolatlan lehet, mint a jó cselekedet.

— De hát ez esetben miért követettük el?

— Eppen ez az! Fényűzésből, cselekvési szükségéből, vagy játékból. Én ugyanis azt állítom, hogy a legönzetlenebb lelkek nem szükségkép a legjobbak is, — a szó katolikus értelmében; sőt ellenkezőleg, katolikus szempontból nézve, a legjobban nevelt lélek az, a melyik legjobban van fegyelve.

— S a melyik mindig békeségben van Istennel, — tette hozzá boldogan Fleurissoire, ki iparkodott a színvonalon maradni.

Gyulát nyilvánvalólag izgatták sógorának közbeszólásai, nem találta őket találónak.

— Mindannak megvetése, a mi az ember céljait szolgálhatja, kétségtelenül a lélek előkelőségének jele... Elképzelhetünk-e olyan embert, a ki megszabadulva a kis kátétól, a szokásokhoz való alkalmazkodástól és a számítástól, nem törődik semmivel?

Baraglioul beleegyező választ várt. Sógora azonban erősen tiltakozott:

— Nem, nem! Eltérés nem! Ezt sohasem fogjuk elismerni! Megijedt azonban saját hangja erejétől és Gyula felé hajolva, halkán súgta neki:

— Beszéljünk halkabban; figyelnek.

— Ugyan kit érdekelhet az, a miről mi itt beszélgetünk?

— Látom, hogy On még nem tudja, milyen emberek laknak ebben az országban. A mi engem illet, én kezdem már megismerni őket. Négy nap óta, hogy közöttük élek, egyik kalandom a másikat éri! S ezek a kalandok, esküszöm, ugyancsak belém oltották az óvatosságot, mely pedig mindeddig nem volt természetem. Üldözik az embert.

— Csak képzelet talán.

— Bár úgy volna! Bár az én agyamban volna csak meg mindez! De hiszen nem is csodálkozhat az ember, hogy ha a hamiság elfoglalja az igazság helyét, akkor az igazságnak el kell rejtőzködni. Megbízva egy küldetéssel, melyet rögtön el fogok mondani, a Páholly és a Jezsuiták között, az én helyzetem borzasztó. Mindenki gyanusnak talál engem és én is gyanusnak találom mindent. Bevallhatom Onnek, hogy az imént, mikor fáradságomat gúnnyal illette, még abban is kételkedtem, vajjon az igazi Gyu-

HORTHY MIKLÓSNÉ MINT ZÁSLÓANYA AZ EGYETEMI KARHATALMI ZÁSLÓALJ ZÁSLÓSZENTELÉSÉN.

lával beszél-e, nem pedig valami meghamisításával az On lényének... De több: megvallhatnám, hogy ma reggel, mielőtt találkozunk, még saját magam valóságában is kételkedtem s nem voltam biztos benne, hogy itt vagyok-e valósággal Rómában, vagy pedig csak álmodom, hogy ide jöttem és nemsokára Pauban fogok felébredni, kellesz ágamban, Arnica mellett, mindennapi környezetemtől körülveve.

— Édes barátom, magának láza volt.

Fleurissoire megfogta a kezét s szenvedélyesen szavalni kezdett:

— Lázam! Megmondtam, lázam van. Olyan láz, melyből nem gyógyul ki az ember, melyből nem akar kigyógyulni az ember. Olyan láz, a melyről, bevallom, azt hittem, On is meg fogja kapni, mihelyest megtudja, a mit elmondtam; igen, bevallom, reméltem, hogy közlésem után együtt fogunk égni ebben a lázban, mint testvérek... De nem így lett! Érzem már, hogy magányos az én utam ezen a sötétbe vesző ösvényen, melyen haladnom kell, sőt a mit On mondott, az is rákényszerít... Hát igaz volna, Gyula? Az ember nem láthatja Őt? Nem lehet Őt meglátni?...

— Kedves barátom, — jegyezte meg Gyula, miközben kibontakozni próbált Fleurissoire öleléséből, a ki tűzbe jöven, karjára rakta a kezét. — Kedves barátom, bevallom magának valamit, a mit az előbb nem mertem megmondani: a midőn a Szent Atya előtt állottam... valami szórakozottság vett rajtam erőt.

— Szórakozottság? — ismétlé Fleurissoire ámulva.

— Igen: egyszerre csak azon vettem észre magam, hogy másra gondolok.

— Elhagyjem ezt?

— Tudniillik pontosan akkor szállt meg az a megnyilatkozás. De, mondtam ugyanis magamban, folytatva első gondolatomat, ha az ember indokolatlannak veszi a rossz cselekedetet, a bűnt, akkor nincs kinek tulajdonítani, így tehát azt, a ki elkövette, sohasem lehet megfogni.

— Szent Isten, On visszatér ismét erre a tárgyra? — sóhajtott fel kétségbeesve Amadé.

— Az indok ugyanis a bűn indítéka, az a fogantató, a melynél fogva a gonosztevő meg lehet fogni. S ha a bíró majd felállítja az elvet: *is fecit, cui prodest*... On jogot végzett ugyebár?

— Bocsásson meg, — felelt Amadé győzgyőző homlokossal.

Ebben a pillanatban a párbeszéd váratlanul félbeszakadt. Egy inas tányéron borított hozott, melyre Fleurissoire volt írva. Amadé rémülten bontá fel a borítottot s a

A MINISZTER MEGÉRKEZÉSE SZIRÁKRA.

benne levő levélpapíron ezeket a sorokat olvasá:

Egy percet sem veszíthet. A nápolyi vonat három órákor indul. Kérje meg gróf Baraglioul, hogy kísérelje el Ont a bankba, a hol őt ismerik s a hol bizonyíthatja az On személyazonosságát.

Cave. Melyazonosságát.

— Mit mondtam? — súgta Amadé, ki a jelenet hatása alatt megkönnyebbült.

— Ez csakugyan különös. Hogy az ördögbe tudják itt az én nevemet és azt, hogy összeköttetésben vagyok azzal a bankkal?

— Mondom: ezek az emberek mindent tudnak.

— Nekem ennek a levélnek a hangja nem tetszik. Legalább is engedelmét kérhettem volna a levél írója azért, hogy megzavart bennünket.

— Ugyan miért? Bizonyára jól tudja az illető, hogy küldetésem minden egyebet megelőz... Egy csekkel kell felvennem... Nem, erről most nem mondhatok többet, láthatja, hogy figyelnek bennünket. — Kihúzta óráját. — Csakugyan sietnem kell.

Intett a pincérnek.

— Ne bántsa, — mondá Gyula. — Ma az én vendégem. A bank nincs messze ugyan, szükség esetén azonban kocsin mehetünk. Ne türelmetlenkedjék... Hogy el ne felejtsem: ha Nápolyba utazik, használja fel a

körutazási jegyemet. Az én nevemre van ugyan kiállítva, de mindegy. (Gyula szerette lekötölni az embereket.) A mikor Párisban megváltottam, még azt hittem, hogy Dél-olaszországba is eljutok, ez a kongresszus azonban nem enged tovább utaznom. Mennyi időt szándékozik ott tölteni?

— Minél kevesebbet. Holnap már vissza akarok jönni.

— Várom tehát holnap vacsorára.

A banknál, hála gróf Baraglioul megjelenésének, Fleurissoire minden nehézség nélkül felvehette a hat darab ezrest a csekk ellenében és gondosan elrejtette ruhája belső zsebében. Ezalatt elmondá, úgy a hogy, a csekk, a biboros és a tisztelendő történet; Baraglioul, ki elkísérte a pályaudvarhoz, csak félfüllel és szórakozottan hallgatott oda.

Fleurissoire még bement egy fehérneműkereskedésbe, hogy gallért vásároljon, melyet azonban nem vett fel azonnal, nehogy Gyulának az üzlet előtt túlságosan soká kelljen várakoznia.

— Nem visz magával semmi podgyaszt? — kérde Gyula, mikor sógora kiért az utcára.

Fleurissoire szívesen hazament volna kendőjéért, és néhány más, az utazáshoz szükséges tárgyéért, de hogy valjajna Baraglioul előtt, hogy hol lakik!...

— Ugyan! Egy éjszaka miatt, — veté oda gyorsan. — Egyébként nincs is már időm visszatérni a szállodába.

— Tulajdonképpen hol van On szállva?

— A Colosseum mögött, — felelt Amadé csak úgy találmra, mintha azt mondaná: valahol a hidak alatt.

Gyula megegyezően ránézett.

— Különös ember maga!

Csakugyan olyan különös ember volt? Fleurissoire megtörölte a homlokát. Néhány lépést tettek fel-alá a pályaudvar előtt.

— Bucsuzunk kell, — mondá Baraglioul s kezét nyújtott neki.

— On nem... On nem utaznék velem? — hebegé félénken Fleurissoire. — Nem tudom miért, de úgy felek egyedül elutazni...

— Egészen szerencsésen érkezett el Rómáig. Mitől fél mostan? Bocsásson meg, hogy itten bucsuzom, de egy távozó vonat látása mindig kimondhatatlan szomorúságot okoz nekem. Isten vele! Szerencsés utat és holnap hozza vissza a Grand Hôtelbe a körutazási jegyemet.

IV. KÖNYV.

LAFCADIO.

I.

Lafcadio, Gyula és a közjegyző közreműködésével átvette annak a negyven ezer frank évi jövedelemnek az élvezetét, melyet néhai gróf Baraglioul Justus-Agenor hagyott reá s

FOGADTATÁS BUIJÁKON.

HALLER ISTVÁN KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTER NÓGRÁDBAN.

első gondja az volt, hogy a nagy változást ne lehessen észrevenni rajta.

— Ha aranytányéron is talán, — mondogatta akkoriban magának, — de ugyanazokat az ételeket fogod enni ezután is.

Nem ügyelt rá, vagy talán nem tudta ekkor még, hogy ezentúl más ételek fognak ízleni neki.

Engedelmeskedett a gróf akaratának és nem öltött gyászruhát. Bántó kellemetlenség érte utolsó bácsikája, Gesvres márkai szállítóinál, mikor megjelent náluk, hogy ruhatárát felrészítse. Reá hivatkozván, a szabó a márkai néhány kiegyenlített számláját mutatta fel. Lafcadio megvetett minden csalást és úgy tett, mintha éppen azért jött volna, hogy ezeket rendezze és maga is készpénzben fizette ki ruháit. Ugyanez a kaland megismétlődött a cipésznél is. Már ingeit czélszerűbbnek találta új üzletben megrendelni.

— Ha legalább tudnám bácsikám, Gesvres márkai címét! Örömem telnék benne, elküldeni neki a kiegyenlített számlákat. Ezért ugyan megvetne, de Baraglioul vagyok és mátlól kezdve, te csirkefogó márkai, ki vagy hajítva szivemből.

Semmi sem tartóztatta Párisban, sem nem vonzotta máshová; apránként keresztül utazott egész Olaszországon s Brindisibe készült, a honnan valami nagy hajón Jáva-szigetére akart utazni.

Egyedül ült a vasuti kocsiban, mely Rómától dél felé robogott vele s daczára a melegnek, térdére egy selymes, teaszínű takarót borított és maga előtt összekulcsolt kezéin hamuszín keztüit nézegette. Ruhájának puha és bolyhos szövete alatt jólétet érzett minden porúsán keresztül; nyaka kényelmesen helyezkedhetett el a nem nagyon magas és alig keményített gallérban, melyből keskenyen, mint a gyík, sötét selyem nyakendő ereszkedett divatos ingére. Jól érezte magát a bőrében, jól érezte magát ruhájában és cipőjében. Kasztor kalapja, szeme előtt lehajtvá, elválasztotta a tájtól; boráka pipát szívott és szabad folyást engedett gondolatainak. Gondolatai ezek voltak:

(Folytatása következik.)

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Szahara. Földi Mihály hatalmas nagy, két-kötetes regényéről teljesen ellentétes vélemények alakultak: vannak, a kik elragadtatva beszélnek róla s fróját a magasztalás csúcspontjaira emelik és vannak, a kik teljesen elutasítják a regényt. Ez a vélemény-eltérés inkább a könyv mellett szól, mint ellene; jelentéktelen munka körül nem szokott vita fejlődni. Földi könyve valóban nem is jelentéktelen, sőt hatalmas írói erőfeszítés eredménye, a mely már annál a rendkívüli szellemi munkánál fogva is imponál, a mely bele van fektetve. Íróját a legmagasabbra törő ambíció tarkalta: a szó irodalmi értelmében is nagy regényt akart adni az olvasó elé, a melyben teljes részletességgel kitárja a világról és az emberekről való fogalmait, rést nyit, a melyen az olvasó belepillanthat a mindenségbe, a hogyan az Földi Mihály gondolkodásában tükröződik. Ebben aztán olyan energiát fejt ki, a mely mindenképen tiszteletet parancsol. Az eszközei sem jelentéktelenek: óriási megfigyelési és emlék-anyagot dolgoz fel, áthatóan, világos szemmel látta meg az embereket és dolgaikat s egyszerű, szinte szárazon konstatáló előadásával, a mely szándékosan kerül minden romantikus ezicizomát és minden lírai színjátékot, élesen meg tudja eleveníteni a dolgokat. A nagy orosz regényírók tanítványa, különösen Dosztojevskié, olvasás közben gyakran ráismerünk a Roszholnikov szerzőjének részletes módszerére, a mely a mindennapi aprólékos jelenségek lélektani távlatba állításával igyekszik megalkotni az élet képét. Az már aztán szellemi dispoziáció dolga, hogy Földi írásában minduntalan ráismerünk Dosztojevskii egyoldalúságára is; a mely a maga egyéni látószögéből szemléli mindent s olyan szint ad ezzei a világnak, hogy az már többé nem a mindnyájunk közös, egyetemes világa, hanem a Dosztojevskii speciális, egyedül csak az ő tulajdonát képező világa, a melybe csak az ő rendkívüli szügesztív erejénél fogva tudjuk beleélni magunkat. Földi szeme is úgy van beállítva, hogy csak egy bizonyos irányban percipiál: a rossz, az erkölcsileg lertözött irányban. Az ő alajai mind rájuk és az olvasóra egyaránt kínos vonaglás, miközben morálisan benuit tagjaikat vonsozják

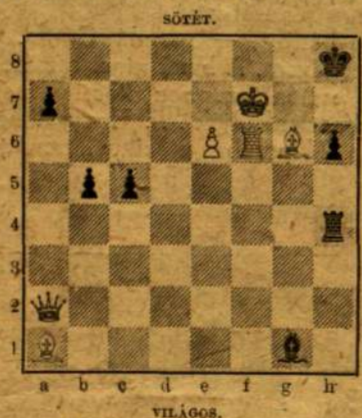
a pusztulás felé. Itt van a döntő nagy különbség Dosztojevskivel: a míg az orosz mester mindazt a bűnt, nyomorúságot, idegbajt, tébolyt végeredményben fel tudja emelni a humanitás magasztosságába s ezzel meg tudja szentelni, Földi sivár objektivitással megmarad a rögnél, — életfelfogásának nincsen szárnyalása. Sőt, a mennyiben van nála valami, a mi deformálja a reális valóság vonalait, ez éppen nem a Dosztojevskii mindenekelőtt magához ölelő krisztusi szeretete, hanem valami leplezett s talán nem is tudatos gyűlölet azok ellen az emberek ellen, a kikről ír, vagy talán az emberek ellen általában. Lehet, hogy ennek belső okai vannak: olyan környezetet ír meg, a melytől lelkileg és érzelmileg elszakad s melyre haraggal és megvetéssel néz vissza, ez az elszakadása azonban még friss, még égetik a sebek, melyeket általa szenvedett, nincs még a szemléletükre perspektívája. Ez azonban nem változtat azon, hogy a kép, melyet az életéről rajzol, nincs elmélyítve, egy síkban marad, dimenziók nélkül s úgy tűnik fel, mintha nem is volna szerves kapcsolatban a nagy, végtelen (főfelé is végtelen!) élettel, mintha csak egy egészen speciális eset volna, nem az emberiség egy részének, hanem csak bizonyos embereknek a története. Az olvasó nem lesz hálás a regény tartalmának vigasztalásáért, de azt el kell ismernie, hogy mégis csak komoly, minden figyelemre jogot formáló munka, egy nagytehetségű és komoly szellemű írónak erőteljes viaskodása az élettel, az emberekek és a művészet lehetőségeivel s ábrázoló képessége, pszichológiai intuíciója és föltétlen írói becsületessége teljes bizalmat kelt iránta.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: Bácskulai Székula Gyula kir. és miniszteri tanácsos, a Kassa-Oderbergi vasút nyug. igazgatója, Budapestben, 71 éves korában. — Simaházi Tóth Kálmán, 83 éves korában zalamegyei birtokán, Csopakon. — Ivády István Béla 83 éves korában, Ivádon. — Devecseri Schultheisz Emil nyug. gyalogsági tábornok, a Lipót-rend lovagja, volt pozsonyi honvédkerületi parancsnok, 67 éves korában, Budapestben. — Markovics Sándor nyug. miniszteri titkár, a miniszterelnökségi sajtóosztály volt tagja, Budapestben. — Waldapfel Miksa magánzó, 73 éves korában, Budapestben. — Dömötör Béla, a Sopron Napló felelős szerkesztője, 44 éves korában, Sopronban. — Özv. szentpéteri Nyárády Zsigmondné, Nedeczky Etelka, 80 éves korában, Budapestben. — Özv. Mann Arminé, 61 éves korában, Budapestben.

SAKKJÁTÉK.

8161. számú feladvány dr. Palkoskától, Prága.

Világos indni és a második lépésre mattot ad.

KÉPTALÁNY.

A Vasárnapi Ujság 10-ik számában megjelent képtalány megfejtése: Lehullott a vezgő nyárfalevele.

Felelős szerkesztő: HOITSY PÁL.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármege-utca 11.

Lapkiadó tulajdonos: Franklin-Társulat IV. Egyetem-u. 4.

Franklin-Társulat nyomdája (Budapest, IV. Egyetem-utca 4.).

Bélyeggyűjtőkkel

cserélek, adok debreceni Zóna I. és II. kibocsájtást, különlegességeket is. SPRINGER J., Debrecen, Fő-u. 38. sz.

LOHR MÁRIA (KRONFUSZ)

A főváros első és legrégebbi csipketisztító, vegytisztító és kelmefestő gyári intézete.

Gyár és főüzlet: VIII., Baross-u. 85.

Fűzők: II., Fő-utca 27. IV., Eszk-út 6. Kosztómű-utca 14. V., Harmadosz-utca 4. VI., Teréz-kört 39. Aradssy-út 16. VIII., Újpest-kört 2.

Pálinkafőző-üstök

Lekvárfőző- és mosó-üstök, vendéglői főzőedények azonnal kaphatók. Ocskafémet vásárolunk nagy választékban raktkárról.

SZONTÁGH PÁL rezárúgyár Budapest, IX., Üllői-út 19. Rézgálic, raffia, kénpor és kénlap kapható

Koksz

fűtési, ipari, gazdasági és kőművelési célokra a pestszentlőrinczi (Cedry-féle) telepről, azonnal szállítható waggon vagy teljes fuvaráttelekben. Tanácsos a téli szükségletet mielőbb fedezni!

Pestszentlőrinczi Koksztermelő Vállalat

Budapest, V., Rudolf-tér 5. • Tel. 115-27.

KERESZTÉNY FORGALMI IRODA

Budapest, IX., Ráday-utca 16. Birtokokat, telkeket, házakat, villákat, üzleleteket adunk-veszünk és közvetítünk. Bank- és értéktársaság bizományi ügyleteket köntünk és lebonyolítunk. Hírletéseket gyűjtünk és terjesztünk. Kereskedelmi tudakozódó. Export-import.

VARRÓGÉPEKET

veszek és eladok újat és használtat. KRAUSZ IMRE varrógépgyáros, Budapest, VIII., Bökk Szilárd-u. 6. Viszonteladónak engedély.

KELETI J. BUDAPEST, IV. kerület, Koronaherczeg-utca 17.

Gyárt legkülönbözőbb békebeli kinttelben: műtárgyakat, műkezeket, sörkötőket, háskötőket, gumigörszharisnyákat stb. Dús választék az Oesterbetezspólai gumilámpában és műszerekben.

JÓ PAJTÁS

BENEDEK ELEK GYERMEKUJSÁGA

a szívet-lelket nemesítő történetek, mesék, versek, ismeretgazdagító olvasmányok valóságos kincsháza.

Rendes munkatársai: Endrédi Sándor, Várdi Antal, Vargha Gyula, Lampérth Géza, Kürthy Emil, Avar Gyula, Feleki Sándor, Mihályffy Géza, Fái Lenke, Berényi Lászlóné, Tábori Kornél, Kozma Imre, Csányi Sándor, Székely Nándor, Benedek János stb.

Állandóan közöl a régi nagy magyar és idegen költőktől a gyermekifjúságnak való költeményeket.

A JÓ PAJTÁS-t a Franklin-Társulat (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.) adja ki.

Előfizetési ára negyedévre 10 korona. Egyes szám ára egy korona. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal.

VASÁRNAPI UJSÁG

18. SZÁM. 1920. (67. ÉVFOLYAM.) HOITSY PÁL BUDAPEST, SZEPTEMBER 26. Szerkesztőségi iroda: IV. Vármege-utca 11. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Előfizetési ára: a július-szeptemberi évfolyamra 20 korona. Megjelenik havonta kétszer. — Egyes szám ára 3 korona. Külföldi előfizetésekhöz a postailag megállapított viteldi is csatolandó.

HORTHY MIKLÓS KORMÁNYZÓ CSALÁDJÁVAL A GÖDÖLLŐI PARKBAN.